

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

N:o 1
Maaliskuu
2024

Ylivieskalaisia reserviläisiä pimeää ammuntaharjoituksessa Huhmarin ampumaradalla. Kuva: Jouko Liikanen

Kenraaliluutnantti Janne Jaakkola Puolustusvoimain komentajaksi

Puolustusministeri Antti Häkkinen esitti kenraaliluutnantti Janne Jaakkolaa Puolustusvoimain komentajan virkaan ajalle 1.4.2024 – 31.3.2029. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö nimitti Jaakkolan komentajaksi tasavallan presidentin esittelyssä 31.1.2024. Nykyinen komentaja, kenraali Timo Kivinen siirtyy reserviin 31.3.2024.

Kenraaliluutnantti Janne Alpertti Jaakkola on uransa aikana ansioitunut monipuolisissa tehtävissä sekä Suomessa, että ulkomailla. Hän on toiminut useissa tehtävissä Pääesikunnas-

sa vuodesta 2015 lähtien, muun muassa Puolustusvoimien logistiikkapäällikkönä ja suunnittelupäällikkönä. Nykyisessä tehtävässään Puolustusvoimienstrategiapäällikkönä hän aloitti 1.1.2023.

Aikaisemmin Jaakkola on palvellut muun muassa Porin prikaatin esikuntapäällikkönä, Utin jääkäri-rykmentin pataljoonan komentajana ja vanhempana osastoiesiupseerina puolustusministeriössä, missä hän johti ja kehitti ministeriön strategiatyötä. Jaakkola on myös toiminut suomalaisen kriisinhallintajoukkojen johtotehtävissä Afga-

nistanissa ja Kosovossa. Janne Jaakkola on valmistunut yleisesikuntaupseeriksi Maanpuolustuskorkeakoulusta vuonna 2001 ja suorittanut yleisesikuntaupseerikurssin myös Norjan maanpuolustuskorkeakoulussa. Hänet ylennettiin kenraaliluutnantiksi 4.6.2023.

Puolustusministeriö

Maanpuolustusvelvollisuus koskee jokaista suomalaista

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) ei kannata reservistä eroamisen kieltämistä. Yksilöille tulee antaa vapaus ja vastuu omista päätöksistä muuttuneissa elämäntilanteissa. Suomalaiset ovat erittäin sitoutuneita maanpuolustukseen ja poikkeusoloissa reserviläisistä saadaan koottua uskottava sekä tehtäviinsä sitoutunut reserviläisarmeija. Jokaisen reservin joukon täytyy koostua toimintakykyisistä yksilöistä, jotta joukko kykenee suoriutumaan sille annetuista tehtävistä. Kuten Ukrainan puo-

lustustaistelusta ja Suomen omista sotakokemuksista on opittu, yhteiskunnan toiminta poikkeusoloissa edellyttää kansalaisten osallistumista laajasti myös aseettoman maanpuolustuksen tehtäviin.

Jokainen Suomen kansalainen on maanpuolustusvelvollinen. Maanpuolustusvelvollisuus velvoittaa osallistumaan yhteiskunnalle välttämättömien toimintojen ylläpitämiseen kriisiaikana esimerkiksi työvelvollisena, mikäli henkilö ei kuulu reserviin tai siviilivarantoon. Kun henkilö

hakee siviilipalveluksen täydennyspalvelusvelvolliseksi, siirtyy henkilö osaksi siviilivarantoa, toimimaan poikkeusoloissa muiden kuin puolustusministeriön alaisten toimijoiden tukena. Vaikka RUL ei kannata reservistä eroamisen kieltämistä, on osana järjestelmämme ja lainsäädännön jatkuvaa kehittämistä hyvä arvioida, miten ja millä ehdoin erilaisissa normaali-, häiriö- ja poikkeusolosuhteiden tilanteissa tulee olla mahdollista hakeutua reservistä täydennyspalvelusvelvolliseksi.

Suomen Reserviupseeriliitto katsoo, että kaikkien maanpuolustusvelvollisten tulee saada koulutus poikkeusoloja varten, sekä tietoa siitä, missä tehtävässä toimii poikkeusoloissa. Osalla maanpuolustusvelvollisia tämä toteutuu henkilövarattuna (VAP) työnantajan palveluksessa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi. Puolustuselonteon yhteydessä tulisi selvittää, miten siviilipalvelusta voitaisiin kehittää entistä paremmin kokonaisturvallisuutta tukevaksi ja

sellaiseksi, että siitä saadulla osaamisella voi täyttää maanpuolustusvelvollisuutensa. Siviilivarantoon siirtyvien koulutuksen tulee olla kokonaisturvallisuutta lisäävää ja henkilöiden osaamisen tunnistamista sekä tehokasta käyttöä varten tarvitaan valtakunnallinen varaamis- ja osaamisrekisteri, jossa ovat kaikki maanpuolustusvelvolliset. Siviilipalveluksen kehittämisen yhteydessä tulee selvittää, missä tilanteissa ja millä ehdoin on mahdollista palata takaisin reserviin. Reserviin paluun mahdol-

lisuus, jota nykyisin ei ole olemassa, tukisi reservin joustavampaa ja tehokkaampaa käyttöä.

Reserviupseeriliitto

Mikä on RUL:n neuvottelukunta?

Minulta on kysytty, että mikä on Reserviupseeriliiton neuvottelukunta? Itse olen ollut neuvottelukunnan jäsenenä viitisentoista vuotta. Valituksi olen tullut piirimme hallituksen ehdotuksesta RUL liittovaltuustolle, joka valitsee vuosittain aina seuraavan vuoden neuvottelukunnan jäsenet. Piiristämme neuvottelukuntaan aikaisemmin ovat kuuluneet mm Martti Euro ja Risto Pouttu 2000-luvun alkupuolella. Matkakustannuksista vastaavat neuvottelukunnan jäsenet itse. Sitten hiukan neuvottelukunnan toiminnasta.

Liiton neuvoa-antavana elimenä toimii sotilas- ja siviilielämän eri alojen asiantuntemusta edusta-

va liiton neuvottelukunta, johon valitaan enintään viisikymmentä (50) vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä tai sen tukemisessa ansioitunutta upseeria. Liiton neuvottelukunnan jäsenet valitsee liittovaltuusto liittohallituksen esityksestä toimintavuodeksi kerrallaan. Itseoikeutettuna jäsenenä liiton neuvottelukuntaan kuuluvat lisäksi liiton kunniapuheenjohtaja ja kunniajäsenet, liittohallituksen ja liiton neuvottelukunnan aikaisemmat puheenjohtajat, liittohallituksen puheenjohtaja ja molemmat varapuheenjohtajat. Liiton neuvottelukunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Liiton neuvottelukunnan tehtävänä on:

1. Tukea liittoa ja sen toimielimiä liiton tarkoituksien toteuttamisessa.
2. Käsitellä liiton toimintaan liittyviä periaatekysymyksiä ja tehdä niitä koskevia aloitteita.
3. Antaa liitolle lausuntoja sen toimintaan liittyvistä kysymyksistä.
4. Esittää liittovaltuustolle yleislausunto liiton edellisen toimintavuoden toiminnasta.
5. Liiton neuvottelukunta voi asettaa alaansa kuuluvien asioiden valmistelua varten tarpeelliseksi katsomaan toimikuntia.

RUL:n neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii entinen liiton puheenjohtaja evl (res) Tapio Peltomäki.

Keijo Knuutila

Huoltovarmuuden kriittiset pilarit

Kuinka usein pysähdymme miettimään sitä, miten elämämme arkinen pyörre olisi erilainen ilman juoksevaa vettä hanasta tai ruokakaupan hyllyjä täynnä tuoreita tuotteita? Varmasti isovanhempamme olisivat tähän vastanneet miettimättä, että hyvin pärjättäisiin. Maailma on kuitenkin muuttunut ja meillä ei ole enää sellaista omavaraisuutta kuin sata vuotta sitten.

Huoltovarmuus on käsite, joka saattaa tuntua etäiseltä. Se ei ole kuitenkaan etäinen, kun kohdataan tilanne, jossa se järkkyy. Arjessa näitä asioita ei tule miettiä. Yhteiskuntamme on onneksemme varautunut erilaisiin kriisitilanteisiin, mutta huoltovarmuutta tulee aktiivisesti kehittää. On myös tärkeä tiedostaa, että tämä ei ole vain hallituksen vastuulla oleva tehtävä. Se vaatii koko Suomelta yhteistä ponnistusta ja oma-aloitteisuutta.

Huoltovarmuudesta puhuttaessa on olennaista korostaa ensisijaisesti ihmisten fyysisten tarpeiden tärkeyttä. Ruoka on meille elintärkeää, ja siitä syystä meidän on taattava ruokahuollon toimivuus normaaleissa

sekä vaikeissa ja äärimmäisissä olosuhteissa. Maatalouspolitiikka ja omavaraisuus ovat meille olennaisia tekijöitä, jotka varmistavat ruuantuotannon vakauden ja tasaisen jakautumisen koko maahan.

Toinen keskeinen näkökulma on ilman laatu ja veden saatavuus ja meidän on varauduttava tilanteisiin, joissa jompi kumpi heikkenee. Useimmat muistavat Nokiaalla tapahtuneen kriisin, kun vesijohtoverkkoon meni ihmisperäistä jätettä ja sairastutti ihmisiä ja poisti vedenjakelun hetkelisesti. Entä jos näin kävisi isommassa kaupungissa tai se on pitkäkestoisempi.

Tietoliikenne ja internet ovat nykypäivän elinehtoja, ja niiden toimintakyvyn säilyttäminen kriisiaikoina on ensiarvoisen tärkeää. Olette varmasti ajatelleet kovien pakkasten aikana mitä tapahtuisi, jos lämmitys lakkaa toimimasta. Siinä tulee kiire keksiä ratkaisuja. Tämän lisäksi nykyajassa internetillä on merkittävä valtakunnallinen rooli – ilman sitä ei meille tule sähköäkään. Sähkökatkokset voivat lamauttaa yhteiskunnan toiminnan, ja siksi meidän

on varmistettava, että myös internetin toiminta säilyy, vaikka jostain datakaapeli vaurioituisikin.

Turvallisuuden ylläpitämiseksi poliisin ja armeijan rooli on korvaamaton, sillä heidän tehtävänsä on ylläpitää järjestystä ja turvata kansalaisten hyvinvointi kaikissa tilanteissa. Maanpuolustustahto ja kansallistunne ovat ratkaisevia tekijöitä kestäessä pitkiä jaksoja niukkuutta ja kriisiä

ja ilman niitä varautuminen on turhaa.

Kun puhutaan poliisin toimintakyvystä, on tärkeää tarkastella myös sisäisiä haasteita toiminnan järjestämisessä. Vaikka sääntelyä ja valvontaa on lisätty viime vuosikymmeninä, on huolehdittava siitä, ettei ylisääntely ja valvontamekanismit vaikeuta tarpeettomasti poliisin työtä. Viime aikoina on havaittavissa tutkinta-aikojen pidentymistä

ja vähäisempien rikosjuttujen karsiutumista kokonaan tutkinnan piiristä, mikä korostaa tarvetta tasapainottaa oikeusturvanäkökohtien ja tehokkuuden välisiä haasteita. Etenkin, kun naapurimme Venäjä muistuttaa olemassaolostaan hybridivaikuttamisen keinoin.

Putinin hybridisodankäynnissä tärkeintä on yhteenkuuluvuuden tunne, johon vaikutetaan disinformaatiolla ja jatkuvilla

kampanjoilla sosiaalisessa mediassa. Siksi tarvitsemme luotettavaa mediaa ja toimittajien aktiivista roolia huoltovarmuuden näkökulmasta, jotta suomalaiseen mediaan säilyy luottamus ja disinformaatio menettää merkitystään. Informaation turvaaminen ja oikean tiedon välittäminen radiosta ja televisiosta ovat keskeisiä, erityisesti silloin, kun vääristelyä tietoa liikkuu. Jokainen kansalainen voi osallistua vastatoimiin omalla käyttäytymisellään ja medialukutaidollaan. Suomessa luottamus mediaan ja kansalaisten medialukutaito pysyvät korkealla tasolla, jotta emme anna hybridioperaatioiden murentaa yhteenkuuluvuuden tunnettamme.

Huoltovarmuuden perusta on ihmisten fyysisten tarpeiden turvaaminen. Sen jälkeen on huolehdittava turvallisuudesta ja lopuksi yhteenkuuluvuuden tunteesta, joka ylläpitää kansakunnan voimaa vaikeinakin aikoina.

Janne Jukkola
Kansanedustaja,
Eduskunnan
huoltovarmuusryhmän
puheenjohtaja

Ajankohtaista asiaa autojoukkojen miehille

Reserviläisten ajokortti-Ilta pidettiin Kokkolan Käyttöauton tiloissa 16.1.2024. Kirpeän pakkaspäivän iltana oli paikalle kokoontunut reilut 20 reserviläistä kuuntelemaan, mitä auto- ja ajokorttirintamalla kuuluu. Matti Lukkarila avasi tilaisuuden ja toivotti meidät tervetulleeksi, kahvittelemään ja kuuntelun merkeissä. Käyttöauton johtaja Juha Vainionpää aloitti esi-

tyksensä kertomalla mitä sähköautoissa ja nelivetöautoissa on uutta ja ihmeellistä.

Jarkko Salmela Ajovarmasta jatkoi tilaisuutta ajokorttiasioilla. Kertaus on opintojen äiti, sanotaan siinä vanhassa sananparressa. Mutta paljon tuli uuttakin, tiedoksi ja toimenpiteitä varten.

Kahvittelemme lomassa esitimme luennoitsijollemme

kiperiäkin kysymyksiä, vastauksiakin saimme kiitettävästi. Tilaisuus aiheutti keskustelua ja mietteitä näin jälkikäteenkin. Toivomus olisikin, että tilaisuus järjestyisi uudelleen. Lisätynä mahdollisuudet koeajoonkin, varsinkin niillä sähköautoilla!

Teksti ja kuvat:
Eero Muhonen

Turvallisuusseminaari – Euroopan turvallisuustilanne tänään

Mielenkiintoinen kattaus alan asiantuntijoita, vaikuttajia ja toimijoita oli saatu koolle Kokkolaan 27. tammikuuta, kun kyseessä oli seminaari Euroopan turvallisuustilanteesta tänään. Kaupungintalon Kokkolasali on harvoin ollut niin täysi maanpuolustushenkistä yleisöä, ja arvatenkin moni oli lähtenyt liikkeelle seminaarin itseoikeutetusti nimekkäimmän esiintyjän houkuttelemana. Kansanedustaja, kenraalimajuri evp. Pekka Toveri osoitautui odotusten arvoiseksi ja vakuutti kuulijakunnan valtavilla tietotaidoillaan ammattitautustansa ja mm. Ulkopoliittisen Instituutin jäsenyytensä perusteella.

Toveri käsitteli osuudessaan Ukrainan tilannetta, missä kummankin osapuolen hyökkäyskyky tammi-kuun lopulla oli hiipunut, mutta Venäjä tehosti ohjusiskujaan ukrainalaiseen siviili-infraan. Venäjän maa-, meri- ja ilmavoimien sijoitukset Suomen ja Itämeren alueen valtioiden läheisyydessä ovat tarkkaan tiedossa, mutta Venäjän asevoimien toiminnan painopisteen ollessa nyt Ukrainassa, mitään suurempaa uhkaa niistä ei lähialueillemme ole.

Toverin mukaan Venäjä vaikuttaa harmaan alueen kyberoperaatioillaan ja disinformaatiolla paitsi valtioiden, niin myös tavallisten ihmisten arkeen, mistä esimerkkeinä ovat olleet pakolaisten ohjaaminen Euroopan valtioihin, sekä meillä häiriöt esim. yritysten nettisivuilla ja maksuliikenteessä. Toveri otti esimerkein esille Venäjän hybridivaikeuttamisen, mihin liittyy ennakoimattoman laaja valikoima suunnitelmallista ja pahantahtoista sotilaallisten ja ei-sotilaallisten keinojen yhdistelyä.

Oleellinen osa evp-kenraalin esitystä oli valottaa Suo-

Kansanedustaja, kenraalimajuri (evp) Pekka Toveri esiintyi juuri sillä tietämyksellään, osaamisellaan ja varmuudellaan, mitä hän on työssään ja tehtävissään Puolustusvoimissa hankkinut.

men ja Naton suhdetta liittoutumassa, eli käytännössä yhteistä puolustusta. Suomi vastaa edelleenkin kansallisen puolustuskyvyn ylläpidosta ja kehittamisestä samalla kun se optimoidaan osaksi Naton puolustusta. Suomi on mukana Naton operatiivisessa suunnitte-

lussa ja harjoitustoiminnassa sekä saa henkilöstöään Naton komento- ja joukkorakenteisiin. Suomen liittoutuminen on sekä Naton että Euroopan Unionin suuntaan. Nato on vahva sotilaallinen toimija, joka antaa turvatakuut ja suojaa sotilaallisia hyökkäyksiä

vastaan. EU on vahva ulkopoliittinen ja taloudellinen toimija, joka antaa ulkopoliittista tukea ja vahvaa taloudellista turvaa.

Ukrainan yhdistys Pietarsaaren esitteli toimintaansa yhtenä osana ukrainalaisten perustamia yhdistyksiä Suomessa. Esityksen pitä-

nyt nuori naishenkilö puhui hyvää suomea, mikä aina osoittaa sitoutumista yhteiskuntaamme ja sen arvoihin. Pietarsaaren yhdistys koordinoi ihan konkreettista apua ukrainalaisille sotilaille ja siviileille mm. teettämällä lahjoitusvaroilla käteviä kamiinoja rintamille ja sotavahinkoja kärsineiden kaupunkien ihmisille. Yhdistysten hankkimilla varoilla kustannettiin viime vuonna Ukrainaan 1 500 kamiinaa, joista suurin osa oli teetetty Varax-Products oy:llä Ähtävällä.

Kasper Kannosto kertoi seminaariyleisölle edustamastaan Your Finnish Friends ry:stä, joka on täysin suomalainen hyväntekeväisyysjärjestö. Yhdistys avustaa Ukrainassa taistelevia suomalaisvapaaehtoisia ja Ukrainan armeijaa. YFF ry lähettää hankinnat Suomesta suoraan Ukrainaan

eikä käytä toiminnassaan välikäsiä. Eräänä yhdistyksen tavoitteena on saada Ukrainassa taisteleville suomalaissotilaille veteraanistatus, mikä on jo aiheuttanut keskustelua lainlaatoittemme keskuudessa.

Turvallisuusseminaarin toisena puhujana oli kansanedustaja Janne Jukkola, joka eduskunnan huoltovarmuusryhmän puheenjohtajana on jo vauhdittanut kansallisen huoltovarmuuden kohottamista ja toimintojen kehittämistä vastaamaan nykyisen tilanteen haasteita Euroopassa. Jukkola kertoi, että ryhmän tehtävänä on tukea Suomen huoltovarmuutta ja valmiutta kriisi- ja uhkatilanteissa. Yhteistyötä tehdään ministeriön sekä yhteistyöverkoston kanssa. Huoltovarmuuden tarvehierarkiaa voidaan kuvata psykologiassakin tunnetun Maslowin tarvehierarkian

Väliajalla yleisö tutustui Pietarsaaren ukrainalaisten valmistamiin tuotteisiin. Ehkäpä tuli ostettua tieni tuliainen kotiväelle, mutta samalla tuli autettua Venäjän hyökkäyssodasta kärsiviä ukrainalaisia.

Keski-Pohjanmaan Reserviupseeripiirin pj, kapteeni (res) Sami Salmu tiedusteli päivän pääesiintyjältä reserviläisten mahdollisuuksista osallistua henkilöpulaa potevan Puolustusvoimien tehtäviin NATO-yhteistyössä.

Turvallisuusseminaari kiinnosti paikallisia ja maakunnan maanpuolustuksen ystäviä, myös aktiivisten reserviläisten osuus yleisöstä oli huomattava.

Kansanedustaja Janne Jukkola on merkittävässä tehtävässä eduskunnan huoltovarmuusryhmän puheenjohtajana. Kansallisen huoltovarmuuden eteen tehdään nyt entistä enemmän työtä, niin aineellisilla kuin ei-aineellisillakin sektoreilla.

Turvallisuusseminaarin toisen järjestäjän, Pohjanmaan Talousseura ry:n edustaja paitsi jakoi puheenvuoroja, niin myös tenttasi kansanedustajilta ajankohtaisia ratkaisuja kansalaisten mieltä askarruttaviin kysymyksiin.

Turvallisuusseminaarin väliajalla Ukrainalaisten yhdistys Pietarsaassa myi valmistamia tuotteita, joista saadulla tuotolla kustannetaan avustustarvikkeita sotarintamalle.

Euroopan turvallisuuden ikaikainen uhka.

YFF:n (Your Finnish Friends) Kasper Kannosto kertoi Ukrainassa taistelevien suomalaisten sotilaiden asioista ja järjestön suorittamasta avustustyöstä ja puolustusmateriaalin toimituksista ukrainalaisille.

Pietarsaassa toimivan ukrainalaisten yhdistyksen edustaja esitteli heidän toimintaansa hyvällä suomen kielellä. Yhdistys koordinoi ihan konkreettista apua ukrainalaisille sotilaille ja siviileille mm. teettämällä lahjoitusvaroilla käteviä kamiinoja rintamille ja sotavahinkoja kärsineisiin kaupunkiin.

Eduskunnan puolustusvaliokunnan vpj, kansanedustaja Mikko Savolalla on vankkaa kokemusta kansallisesta turvallisuudestamme, ja sillä asiantuntemuksellaan hän vastaili vakuuttavasti seminaariyleisön kysymyksiin.

kautta, esitteli Jukkola. Ykköissä ovat ihmisten fysiologiset tarpeet, eli ruoka, juoma ja hengitysilma. Sitteen tulevat turvallisuuden tarpeet: oman kehon, perheen ja omaisuuden suojaaminen. Kolmannen tason muodostaa yhteenkuuluvuuden tunne: ystävyys ja ryhmään kuulumisen tunne.

Kolmannen esitelmäosuuden piti kansanedustaja Mikko Savola. Hänellä on eduskunnan puolustusvaliokunnan varapuheenjohtajana vankka näkemys kansallisesta turvallisuustilanteestamme, jonka hän kiteytti kuuteen eri maanpuolustuksen kulmakiveen: yleiseen asevelvollisuu-

teen, koulutettuun reserviin, koko Suomen puolustamiseen maalla, merellä ja ilmassa, Natoon, kansainväliseen yhteistyöhön ja maanpuolustustahtoon. Savola käsitteli puheenvuorossaan myös tulevaisuuden haasteita Suomen puolustuksen kehittämiseksi. Tulevien vuosien

puolustusbudjettien yli 2% tason säilyttäminen, Laivue 2020 -hankkeen aika-aulussa pysyminen, Puolustusvoimien henkilöstön riittävyys, yleisen asevelvollisuuden kehittäminen, teknologisessa kehityksessä mukana pysyminen ja Ukrainan maksimaalinen tukeminen omaa puolustus-

kykyä heikentämättä ovat tällaisia haasteellisia seikkoja. Ruotsin mukaantulo Natoon tuo kylläkin puolustuksellista lisäarvoa, puhumattakaan USA:n kanssa solmittavasta DCA-puolustusyhteistyösopimuksesta. Savola totesi tyydytyksellä, että Puolustusvoimissa on tartuttu ripeästi useisiin

valmiutta kohottaviin toimenpiteisiin periaatteella ”koulutusorganisaatiosta valmiusorganisaatioksi”.

**Teksti ja kuvat:
Jouko Liikanen**

Rannikkotykistö avaa tulen Haminan näyttelyssä – Nato-seminaari Tatoon yhteydessä

Rannikkotykistö historiaan jääneenä aselajina herää henkiin ensi kesänä Haminassa. Perinnekeskus Wanhan Veteraanin vaihtuva näyttely, *Suomen Rannikkotykistö sodissa 1939–1945*, kertoo aselajin Itäisen Suomenlahden ja Viipurinlahden taisteluista. Rannikkotykistö-näyttely jatkaa Rauhanturvaaamisen ja veteraanityön perinnekeskus Wanhassa Veteraanissa Suomen maanpuolustushistorian ja -perinteen esittelyä rauhanturvaaamisen rinnalla. Haminan näyttely osuu kuin rannikkotykistön ammusmaaliinsa.

- Talvisodan lopussa 3.3.1940 Neuvostoliiton lentopommitukset tuhosivat alueen rannikkopuolustuksesta vastanneen Kotkan Lohkon esikuntarakennuksen keskellä Haminan. Siltä sen Kirkonmaan ja Virolahden alalohkojen rannikkotykistö pysäytti seuraavana päivänä tuhansien miesten mairinnousun Kotkan ja Virolahden edustan jäihin, Wanhan Veteraanin toiminnanjohtaja eversti evp Vesa Kangasmäki perustelee vaihtuvan näyttelyn aihevalintaa ja paikkaa.

Näyttely avataan 18. toukokuuta. Näyttelyn toteuttaa Merikonttori yhdessä merikeskus Forum Marinumin ja sen virtuaalisen rannikkotykistömuseon sekä Kotkan Rannikopatteriston perinneyhdistyksen kanssa. Näyttelyn kokoa palkittu tietokirjailija Johanna Pakola.

- Näyttelyn tapahtumista kertovat tekstit, kuvat ja esineistö johdattelvat kävijän läpi sotavuosien ja halki merialueiden – pääpainon ollessa Itäisellä Suomenlahdella. Tekstien ohella näyttelyssä pääsee perehtymään sotatapahtumiin useiden audioiden kautta: voit kuunnella so-

Rannikkotykistön ampuma-arvojen laskentaa varten tarvittiin maaliin suunta ja etäisyys. SA-kuvan tulenjohtotornissa työskennellään suuntakehällä.

tavuosien tapahtumia niin sotilaiden kuin siviilien näkökulmasta muun muassa Koivistonsaarilta ja Suurisaaresta sekä Bengtskärin taistelusta, Pakola kertoo.

Laajemmin näyttelyteemaa valotetaan avajaispäivänä (18.5.2024) RUK:n Maneesissa pidettävässä asiantuntijaseminaarissa. Siinä Pakolan lisäksi puhujana on komentaja Lari Pietiläinen merivoimista. Puhujalista täydentyy kevään kuluessa.

Wanhan Veteraanin rauhanturvaaamisen perusnäyttelyn ilmettä ehostetaan avajaisiin mennessä rytmittämällä esillepanon rakennetta entistä selkeämmäksi. Mu-

seo on saanut rauhanturvaaajilta runsaasti esineistöä, jolla tuodaan sisältöön vaihtuvuutta.

Wanhan Veteraanin Rannikkotykistö-seminaari ja näyttelyjen avajaiset ovat samalla osa 500 metriä pitkän Haminan museokatu-hankkeen yksivuotisjuhlaa. Kadettikoulukadun varteen viime keväänä luotua historiallista matkailu-reittiä kaupunki vauhdittaa muun muassa tarjoamalla kahvia ja kakkua. Tahtia askelille antaa MPK:n soittokunta. Wanha Veteraani on yksi museokadun 15 kohteesta, jotka liittyvät pääosin Haminan sotilashistoriaan.

Nato-seminaari osana Hamina Tatoon

Perinnekeskus Wanha Veteraani järjestää yhdessä Hamina Tatoon kanssa ensi kesän Tatoon korkeatasoisen turvallisuuspoliittisen seminaarin. RUK:n Maneesissa tarkastellaan perjantaina 2.8.2024 Suomen Nato-jäsenyyttä tulevaisuuden näkökulmasta. Loppukesästä lienee jo julkinen suuntaviivoja siitä, mitä puolustusliiton jäsenyys Suomelle käytännössä tarkoittaa.

Suomen Nato-suurlähettiläs Piritta Asunmaa avaa Hamina Tatoon seminaarin keynote-puheenvuorolla. Siinä hän kuvaa tulevalle

paneelikeskustelulle sen hetkisen Nato-Suomen tilanteen.

Seminaarin juontaa prikaatikenraali evp Juha Pyykönen. Hän ohjaa moderaattorina keskustelua suuntaan, jolla pyritään avaamaan maamme tulevaisuutta Natossa. Paneelikeskustelijoiksi ovat jo lupautuneet puolustusministeriöstä ja vanhempi tutkija Iro Särkkä Ulkopoliittisesta instituutista. Puolustusvoimien edustus paneelissa täsmen tyy keväällä.

Haminan Nato-seminaariin on tattoo-yleisöllä vapaa pääsy. Kuulijoita kiinnostaa Wanhan Veteraanin näytte-

lyteemaan liittyen tietysti myös, miten Nato-Suomi puolustaa rannikkojamme. Näyttelyt Wanhassa Veteraanissa ovat auki 18.5. – 30.9.2024, ti - su klo 10–16.

Lisätietoja: www.rvpk.fi

Terho Ahonen
Tiedottaja
Wanha Veteraani

terhoahonen2@gmail.com

040 504 0293

Rannikkotykistön Kotkan lohkon esikuntarakennus Haminassa paloi talvisodan pommituksessa arkistointeen päivineen. Esikunta sijaitsi vanhassa Haminan Kadettikoulun hallinto- ja juhlarakennuksessa RUK:n päärakennusta ja kenttää vastapäätä. Samassa paikkaa uudessa talossa oli viimeksi sotilaskoti. Kuva: haminanmuseokatu.fi

Rannikkotykistö sodissa -näyttely tuo Haminan myös kuultavaksi sotiemme veteraanien kertomuksia kokemuksistaan rannikkotaisteluissa. SA-kuva.

Maakuntien reserviläiset huolehtivat jouluaaton kunniavartioista

Ylivieskassa aattovartioista vastasivat yhdessä Kalajokilaakson Reserviupseerit ry ja Ylivieskan Reserviläiset ry. Illan toisessa vaihdossa vuoroonsa asettuivat Jarkko Sipilä ja Joonas Huttunen. Kuva: Jouko Liikanen

Nivalan Reserviupseerit järjestivät 24.12.2023 perinteisen aattovartion Nivalan Sankarihaudoilla. Vartiioon osallistui 18 henkilöä. Kuvassa ensimmäisessä vuorossa olleet aktiiviupseerit eversti Jaakko Olli (oik.) ja luutnantti Mikko Taskinen. Kuva: Samu Jämsä

Perinteet velvoittavat – reserviläiset vastaavat

Kälviäläinen Simo Säippä on koko ikänsä arvostanut veteraanisukupolven ihmisten työtä ja heidän uhrautumistaan kansan ja maan puolesta, niin sotatantereilla kuin kotirintamallakin.

Eräs sellaisista tapahtumista, missä pääsee ajatuksissa lähentymään ja kokemaan veteraanien uhrausten merkityksen, on osallistua henkilökohtaisesti ja reserviläisasussa talvisodan

päätymisen. kansallisen veteraanipäivän ja kaatuneiden muistopäivän kunniavartioihin. Muita ehkä kaikista tunnelmallisin on olla mukana jouluaaton kunniavartio-osastossa sankarihautausmaalla. Säippä on ollut aaton kunniavartiossa jo 22 kertaa peräkkäin, nyt ei henkilökohtaisesti tunnettua velvollisuutta estänyt edes lonkkaleikkauksen jälkeen tarpeelliseksi käynyt kyynärsauva! Viime jouluaattona Säippä urakoi omat vartiovuoronsa Lohdajan, Ullavan ja Kälviän sankarihaudoilla, missä kyynärsauva vaihtui konepistooliin rinnalla.

Näin kälviäläinen reserviläinen osoittaa kiitollisuutensa veteraaneille ja Tammenlehvän ikäluokille heidän tekemästään työstä itsenäisen Suomen puolesta. ”Me nuoremmat vaalimme sitä perintöä myös hautaan asti, ei olla sotaisia edelleenkään. Arvostetaan kaikkia ihmisiä ja ollaan yhteistyökykyisiä. Kaikille löytyy tehtävää vapaaehtoisen maanpuolustuksen saralta, kaikkia tarvitaan, kaveria ei jätetä nytkään”, on Simo Säipän sanoma myös niille, jotka ovat aikeissa luopua omasta reservin tehtävästään.

Simo Säippä lähdössä suorittamaan omaa kunniavartiovuoroaan, kyynärsauva saa jäädä hetkeksi lepäämään tapulin portaitten viereen, ja konepistooli nousee rinnalle. Kuva: Eero Muhonen

Kälviän Reserviläisten konkareita lähdössä jouluaaton kunniavartiovuoroilleen. Simo Säipällä on menossa 22:s peräkkäinen joulu, Antti Vierillä 21:s ja Matti Lukkarilalla 20:s kerta. Aktiivisista toimijoista useita kertoja mukana myös Sakari Hannula ja Jari Tikkanen. Kuvassa (vasemmalta) suntio Timo Alatupa, Simo Säippä, Jari Tikkanen, Matti Lukkarila, Sakari Hannula ja Antti Vieri. Kuva: Eero Muhonen

Aattovartio Lohtajan sankarimuistomerkillä, kuvassa Simo Säippä, Anssi Kinnunen ja Jaakko Kinnunen. Kuva: Eero Muhonen

FinEst Volunteers – kohdennettua apua suoraan sitä tarvitseville

Julkisuudessa on esitetty vetoomuksia Ukrainan auttamiseksi ja erilaisia auttamismuotoja on jo toteutettu yhdistysten, järjestöjen ja yksityisten toimijoiden välittämällä. Suomen valtio on toimittanut virallisesti jo 21 puolustustarvikeapupakettia, mutta minne edustamane yhdistyksen toimittama apu suuntautuu? Kohdistuuko apu ensisijaisesti siviilien auttamiseen Ukrainassa, ukrainalaisiin pakolaisiin Suomessa, sotilaitten auttamiseen Ukrainassa vai johonkin muuhun?

FinEst Volunteers toimii sekä Suomessa että Ukrainassa. Täällä Suomessa autamme ukrainalaisia sotapakolaisia Pohjois-Savon alueella arjessa uudessa maassa. Järjestämme paikallista toimintaa, tulkkaamme, autamme virallisten asioiden hoidossa, työpaikkojen haussa ja eteen tulevilla ongelmilla. Kuljemme mukana elämän iloissa ja suruissa. Yhdistys järjestää aktiivisesti erilaisia tapahtumia yhdessä ukrainalaisten kanssa. Ukrainalaiset ovat iso ja aktiivinen osa toimintaa ja osallistuvat myös yhdistyksen varainhankintaan vapaaehtoisina.

Ukrainassa toimitamme

humanitaarista avustustavaraa pääsääntöisesti sairaaloille ja maataan puolustaville sotilaille, niin ukrainalaisille kuin kansainvälisillekin taistelijoihin, mutta viemme apua myös siviileille, heistä lähinnä sisäisesti sijoitetuille pakolaisille. Autamme myös eläinsuojia.

Toimimme aktiivisesti yhteistyössä muiden Ukrainaa avustavien yhdistysten kanssa mm. kuljetusten ja avustustavaran keräämisen tiimoilta. Järjestämme yhdessä tapahtumia, jaamme kokemuksia ja tietoa.

Millaista tavaraa ja apua toimitatte käytännössä, siis mitä suomalaiset antavat järjestöille edelleen toimittavaksi ja kuinka avustustarvikkeet toimitetaan perille täällä meillä kotimaassa ja Ukrainassa?

Viemme Ukrainaan vain sieltä pyydettyä tavaraa. Jos meille tarjotaan isompia eriä tuotetta, jota sieltä ei ole pyydetty, kysymme tarvitaanko sitä ja etsimme sille vastaanottajan tai vastaanottajat ennen kuin otamme tavarat vastaan. Ukrainan avustamisessa on valitettavasti ongelmaksi muodostunut avustustavaran laatu, Ukrainasta on tullut paikka, jonne kaiken avun pitäisi kelvata, sen kunnosta ja tarpeesta huolimatta. Pääosin kerätty avustustavara on kuitenkin hyvälaatuista ja tarpeellista. Kuljetuskustannukset ovat kuitenkin isot ja sen vuoksi olemme pyrkineet tehostamaan omaa toimintaamme

uuteen suuntaan.

Keräämme avustustavaraa edelleen, mutta edellä mainituista syistä olemme rajanneet keräämiämme tuotteita. Tätä nykyä toimimme hyvin pitkälti niin, että keräämme varoja, joilla ostamme avustustuotteet mahdollisimman pitkälti Ukrainasta ja jos mahdollista ukrainalaisilta valmistajilta. Koemme, että näin toimimalla kaksinkertaistamme avun ja samalla tehostamme avun määrää vähentämällä kuljetuskustannuksia, näin voimme käyttää säästyneet rahat suoraan avustustavaran hankintaan.

Näistä esimerkkinä mainittakoon viime vuoden lopun parafiinikampanja, jonka tuotolla ostimme Ukrainasta ukrainalaisille vapaaehtoisille lähes 2 000 kg parafiinia, josta he valmistivat yhteensä 10 000 juoksuhautakenttilää.

Kynttilöitä tekeviä vapaaehtoisryhmiä oli kaikkiaan kuusi, he vaihtelivat keskenään ukrainalaisen Nova Postin humanitarian ilmaislahetyksen koodeja ja tuosta koko parafiinimäärästä tai valmiiden juoksuhautakenttilöiden lähettämistä rintamalle meille ei tullut lähetyksensä ollenkaan, vaan saimme käytettyä kaikki kampanjaan lahjoitetut rahat 100 % parafiiniin.

Tammikuussa keräsimme varoja 100 naisotilalle lähettävään hygieniapaketteihin. Lähes kaikki tuotteet ostettiin Ukrainasta, pakkasimme paketit siellä ja lähe-

timme ne suoraan yksiköille. Koko reilun 100 kg erän lähetykskulut olivat n. 30 €.

Juuri nyt aktiivisena on Puetaanko potilas? -kampanja, jolla keräämme varoja vaate- ja hygieniapakettiin haavoittuneille sotilaille sairaalaan. Haavoittuneet tulevat sairaalaan usein pelkissä alusvaatteissa, koska vaatteet on ensiapua annettaessa jouduttu leikkaamaan pois. Paketti sisältää verryttelypuvun, T-paidan, alushousut, sukat, tossut, pyyhkeen sekä henkilökohtaisen perushygienian. Tämän koko paketin hinnaksi tulee 35 €. Kaikki tuotteet ostetaan Ukrainasta me itse taas pakkaamme ne ja lähetämme suoraan sairaalaan potilaille jaettavaksi.

Suomalaiset, eurooppalaiset ja koko läntinen maailma ovat huolissaan Ukrainan valtion ja sen sotilaiden ja kansalaisten selviämisestä Venäjän hyökkäyssodan keskellä. Mitä ukrainalaiset eniten tarvitsevat – tykistöammuksia ja ilmatorjunta-aseita sotilaille – mutta mitä muuta, varsinkin siviilit, eli pakolaiset täällä ja sotaa kärsineet siviilit Ukrainassa?

Jos ukrainalaiselta kysyy ketä on tärkein tukea, hän vastaa armeijaa. Armeija taistelee ajoittain epäinhimillisissä oloissa ja vapaaehtoisistaistelijat on usein meidän vapaaehtoisien antaman avun varassa. Kyläyhteisöt siellä keräävät rahaa, ostavat tuotteita

ja lähettävät niitä ”oman kylän pojille”, vaimot, sisokset ja tyttäret tukevat läheisiään rintamalla. Koululuokat valmistavat sankareille energiapatukoita ja juoksuhautakenttilöitä.

Dronet ja autot ovat ilman muuta erittäin tarpeen, monet yhdistykset ja yksittäiset toimijat keräävät niihin varoja ja toimittavat niitä sekä elossa säilymiseen tarvittavia suojavarusteita. Me yhdistyksenä olemme keskittyneet enemmän siihen, mitä rintamalla elämiseen tarvitaan. Toimitamme humanitaarista apua, jolla oleskelu ja olot rintamalla saadaan sotilaille hieman inhimillisemmiksi.

Se mitä voimme tehdä täällä olevien pakolaisten hyväksi on ottaa heidät mukaan elämäämme, auttaa muutoinkin kuin materiaalilla. Ystävyyttä ja auttaa kotiutumaan. Pyytää mukaan tapahtumiin ja aktivoida osallistumaan, vaikkapa avustustavaran ja varojen keräämiseen, tai ihan vain yhdessäoloon.

Yhdistyksenne toimii tietyvästi vapaaehtois pohjalta, mutta teettekö yhteistyötä myös viranomaisstahojen kanssa? Paljonko teitä on sitoutuneena tähän avustustoimintaan, täällä meillä ja kohdemaassa? Onko useampia kansallisuksia mukana?

Kaikki yhdistyksen toimihenkilöt ovat vapaaehtoisia. Meillä on jäseninä ja hallituksessa suomalaisia, virolaisia ja ukrainalaisia. Teemme yhteistyötä viran-

omaisten kanssa lähinnä Pohjois-Savon alueella liittyen pakolaisten virallisten asioiden hoitoon. Tällä hetkellä toiminta Ukrainassa on väliaikaista ja liittyy sinne tehtäviin avustuskohoihin sekä siellä tehtyyn ajoittaiseen vapaaehtoisuuteen. Jatkossa avustustoiminta siirtyy enemmän Ukrainaan, jolloin siellä jatketaan humanitaarisen avun toimittamista, mutta lisäksi aloitetaan laajempi vapaaehtoisuustyö paikalla.

Korruptiokysymystä ei voitane sivuuttaa missään sotia koskevissa asioissa. Kuinka varmistatte avun oikean kohteen ja sen perille saattamisen?

Teemme yhteistyötä muutamien luotettavaksi todetun järjestön kanssa, näiden kaikkien kanssa olemme toimineet alusta asti. Usein joko lähetämme tai toimitamme avun myös itse suoraan sairaaloihin tai sitä pyytäneille sotilaille. Olemme tietoisia korruptiosta, otamme sen huomioon ja teemme kaikkemme sen estämiseksi omien toimintatapojemme kautta.

Haastattelu:
Jouko Liikanen

Vastaukset:
Tarja Hirttiö
hallituksen sihteeri
FinEstVolunteers ry

Kuvat: Tarja Hirttiö ja ukrainalaiset avustustyöntekijät. Kaikkiin kuviin on saatu julkaisulupa.

Maasturi armeijalle, Kiova

Auto Elsa, Team Thorne, 2 kansainvälinen legioona

Kansainvälinen vapaaehtoisryhmä, Izyum

Kuivasuihkuja ja muuta avustustavaraa ukrainalaiselle yksikölle

Ukraina soikoon! hyväntekeväisyyskonsertti, Kuopio

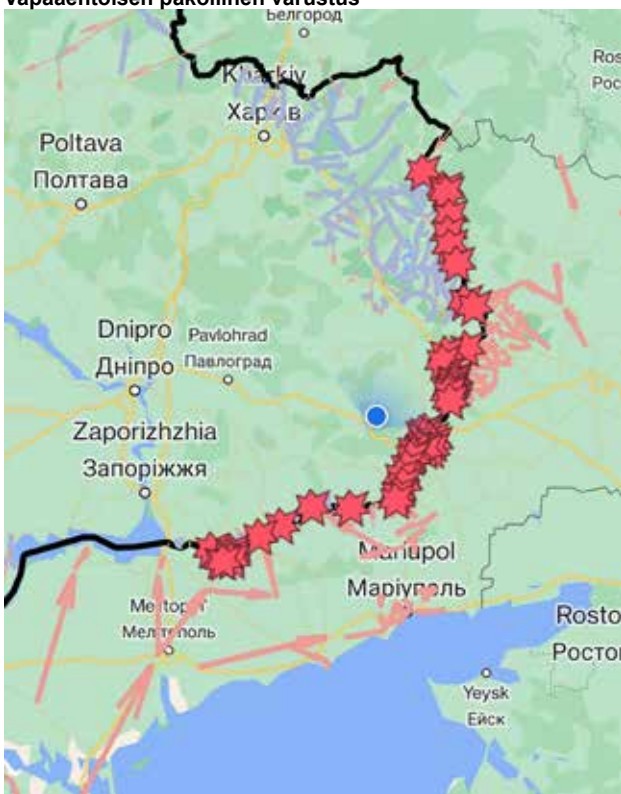
Vapaaehtoisen pakollinen varustus

Täyttökaasua sotilasyksikölle

Naissotilaiden hygienia pkt 1

Vapaaehtoistyö, Tarja sijainti

Kuivasuihkuja ja muovia korsuihin ukrainalaiselle yksikölle

Suojamuovia yksikölle

Smoothieita haavoittuneille

Izyum

Parafiinikampanjan tuotoksia

Ompeluilta ukrainalaisille, Kuopio

Kuivasuihkuja suomalaisen sotilaan yksikölle rintamalle

Unohdettuja sotapolkuja ja kertomuksia

Haluan tällä jutulla muistaa ja kunnioittaa kaikkia sotien aikana eri maanpuolustus- ja huoltovarmuustehtävissä olevia henkilöitä. Veteraanit ja lotat ovat kunnioituksensa ansainneet, mutta joskus muissa tehtävissä olleita muistetaan vähemmän tai unohdetaan kokonaan. Jokainen henkilö eri tehtävissä oli tärkeä esim. ase- ja ammustehtaissa, rautateillä, terveyden- ja elintarvikehuollon tehtävissä, maa- ja metsätaloudessa, pesuloissa, sotilaskodeissa ym. Heidän sotapolkunsu eivät näy tänä päivänä digitaalisesti netissä, kuten eri yksiköiden sotapolut; eikä heidän nimiään ole muistotauluissa, vaikka uhrasivat henkensä tai terveytensä isänmaalle.

Vähemmän tunnettu on esim. Mannerheimin käsystä kesäkuussa 1941 perustettu Suomen Punaisen Ristin Apusisarjärjestö. Apusisaria oli kaikkiaan n. 3 500, ja he osallistuivat lottien tavoin maanpuolustuksen lääkintätehtäviin mm. sotasairaaloissa. Heille kuului samanlaisia tehtäviä kuin hoitajille, esim. instrumenttien sterilisointi ja potilaiden hoitaminen. Monelle vaikeasti haavoittuneelle sotilaille saattoi apusisaren hoito ja valvominen olla viimeinen apu ennen kuolemaa. Apusisaret eivät saaneet paljon huomiota aikaisemmin, eivätkä nytkään. Väinö Linna kuvaa Tuntemattomassa sotilaassa tätä aliarvostusta, kun evl. Karjula haukkui Koskelaa, joka oli pelastanut pataljoonan soiden kautta ottamalla myös haavoittuneet mukaan.

”Konekivärlimiehet ovat konekivärlimiehiä ja te olitte pataljoonan komentaja, ettekä mikään apusisar!”. Sotien jälkeen sotakokemuksista aika lailla vaiettiin. Apusisarjärjestö lakkasi toimimasta pikkuhiljaa v. 1951. Siihen ei liittynyt samanlaista dramatiikkaa kuin Lotta Svärdin lakkauttamiseen rauhansopimuksen perusteella. Valtio otti hoitaakseen apuhoitajien koulutuksen. Perushoitajien ja nykyisten lähihoitajien koulutuksen hoitavat jäsenkuntien ammatilliset koulutuskuntayhtymät.

Eri kunnissa olevat sodan muistomerkit kertovat eri tavoin sodan historiaa. Haapajärvellä jatkosotaan lähdöstä muistuttavat kenttätykit, kun Haapajärvellä perustettiin III/KTR 4:n patteristo 18.6.1941 uudella suojeluskuntatalolla, joka on nykyisin kirjasto- ja kulttuuritalo. Haapajärven talvisotaan lähdöstä 13.10.1939 muistuttaa entisen kirkonkylän kansakoulun paikalla oleva muis-

Lokakuu 1939. Soanlahden pappilan puisto: Polkupyöräpataljoonan konekiväärikomppanian upseerit vasemmalta vänrikki Koskinen Oulainen, vänrikki Valtteri Lähetkangas Reisjärvi, luutnantti Arvo Martikainen Pyhäjärvi, vänrikki Eino Salmela Haapajärvi ja vänrikki Esko Eräntie Haapajärvi.

KKK/PPP 7:n reserviupseerit YH:n aikana. Heistä kaatui Tolvajärvellä Esko Eräntie ja haavoittui Eino Salmela.

tokivi, jossa on teksti ”Tältä paikalta vapauden ja rauhan puolesta”. Joukkoa ei voitu koota suojeluskuntatalolla, joka oli palanut tuhopolton seurauksena edellisenä talvena. Teksti kertoo hyvin, että reserviläiset eivät silloin olleet lähdössä vielä talvisotaan, vaan heidät oli kutsuttu yleiseen kertausharjoitukseen, joka oli kuitenkin käytännössä armeijan liikekannallepano. Jokainen toivoi, että sota ei syttyisi. Mutta toisin kävi 30.11.1939.

Haapajärvellä kutsuttiin koolle PPP 7:n (polkupyöräpataljoonan) esikuntakomppania ja konekiväärikomppania. 1. ja 3. komppania koottiin pyhäjärvisistä ja 2. komppania haapavetisistä miehistä. Vahvuus oli vajaa, vain 600 miestä. Kantahenkilökunta tuli muualta, mutta miehistö, aliupseerit, vänrikit ja kornetit olivat paikallisia. Eräs talvisodan veteraani sanoi, että meidän yksikön raskaimmat aseet olivat KKK:n 12 konekivääriä, joista 10 menetettiin jo sodan alussa Aittojoella. Hän totesi, että kyllä muistokivi lähden muistoksi on parempi kuin polkupyörä, jonka jokaisen piti oma tuoda mukanaan, vaikka jotkut sitten saivat Oulussa kaukoista takavarikoidut uudet hintalapuilla varustetut polkupyörät.

Kouluilla olevat muistotaulut ovat Suomessa hyvä muisto veteraaneista. Esim. kyläkoulun seinältä muistotaulusta löytyvät lähes kaikkien kylältä sodissa kaatuneiden nimet. Mutta usein siellä on vain

rintamalla tai haavoittuneena kuolleet, mutta eivät esim. myöhemmin sodan aiheuttamiin sairauksiin tai paleltumisvammoihin kuolleet. Seurakuntataloilla on myös muistotauluja. Joidenkin mielestä kunnan- tai kaupungintalo olisi ollut parempi paikka, koska eiväthän kaikki kaatuneet edes kuuluneet luterilaiseen seurakuntaan.

Haapajärvellä ryhdyttiin tekemään v. 1986 matrikeliteosta veteraaneista eli miehistä ja naisista, jotka osallistuivat sotatoimiin 1918, 1939–1940 ja

1941–1945. Onneksi teos ehdittiin vielä tehdä, vaikka jo silloin monet veteraanit olivat ehtineet kuolla. Teoksen tekijöillä ei ollut silloin käytävissään nykYTEKNOLOGIAN apuvälineitä. Monien sotilaspassi oli kadonnut, eivätkä omaiset pystyneet paljon tietoa antamaan. Mutta siitä huolimatta saatiin aikaan hyvä teos, jollaisia vasta nyt 2020-luvulla tehdään joissakin kunnissa.

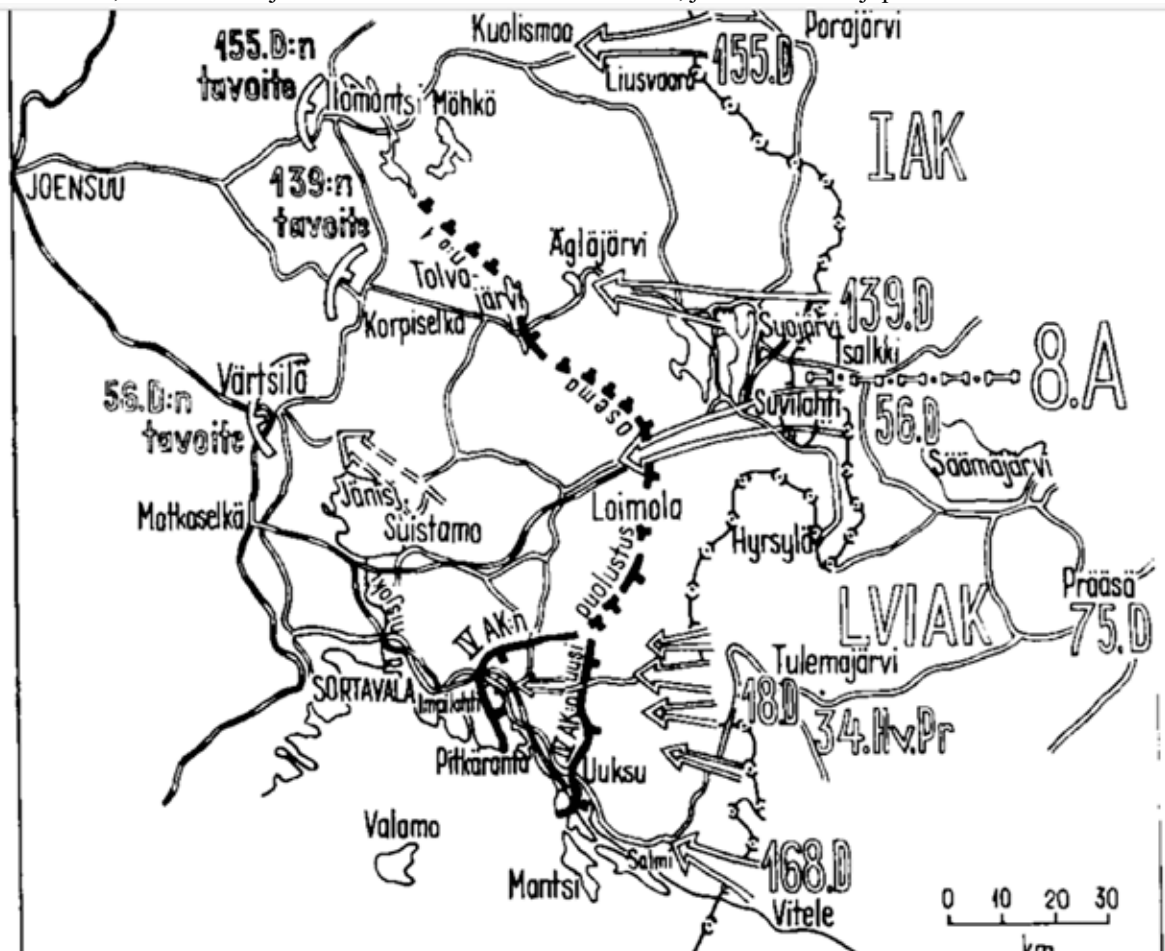
Väärä johtamista ja onnettomia kohtaloita

Vaikka PPP 7 oli perustettu kolmen pitäjän miehistä ja saman komppanian miehet tunsivat toisensa, niin joukkuehenki oli varmaan parempi kuin yksiköissä, jotka oli koottu ympäri Suomen olevista reserviläisistä. Siitä huolimatta sodan alku joulukuussa 1939 Aittojoella oli katastrofi, kun pataljoona hajaantui vihollisen yllätyshyökkäyksen motitettua sen. Korpimetsiin jäi harhailemaan satoja miehiä, jotkut vaelsivat jopa 60

km, ja heistä 32 kirjattiin myöhemmin kadonneiksi. Katastrofiin vaikutti myös se, että pataljoonan johtavat upseerit lähtivät aluksi porukalla tarkastamaan Aittojoen asemia. Komentaja majuri Saarva haavoittui vaikeasta, hänen haapajärviset lähettinsä Reino Kallunki ja Niilo Heikkilä olivat kaatuneet samoin kuin ErP 112:n komentaja Tilus. Perääntyminen jatkui taistellen Tolvajärvelle 7.12. saakka ilman lepäämistä.

Pataljoonassa oli vielä neljä komentajaa. Seuraava komentaja, kapt. E. kaatui 9.12. yöllisessä hyökkäyksessä aavalta järveltä Kotisaareen. Hän lähti itse henkilökohtaisesti mukaan, kun evl. Pajari oli haukkunut pataljoonan vetäytymisestä ja epäillyt hänen rohkeuttaan. Hän sanoi, että pataljoona ei ehkä osaa puolustaa, mutta ehkä kuitenkin osaa hyökätä. Hän arvosti vaatimattomia työelämästä tulleita nuoria vänrikkejä. Miesten mielestä vetäytymiskäsky oli virhe, mutta komentajan kaatuminen aiheutti vetäytymisen. Saareen jäivät myös viimeiset kaksi konekivääriä sekä kaatuneina ja haavoittuneina toistakymmentä miestä, kuten alik. Teuvo Eräntie, jonka veli joukkueenjohtaja vänr. Esko Eräntie kaatui myös kaksi viikkoa myöhemmin.

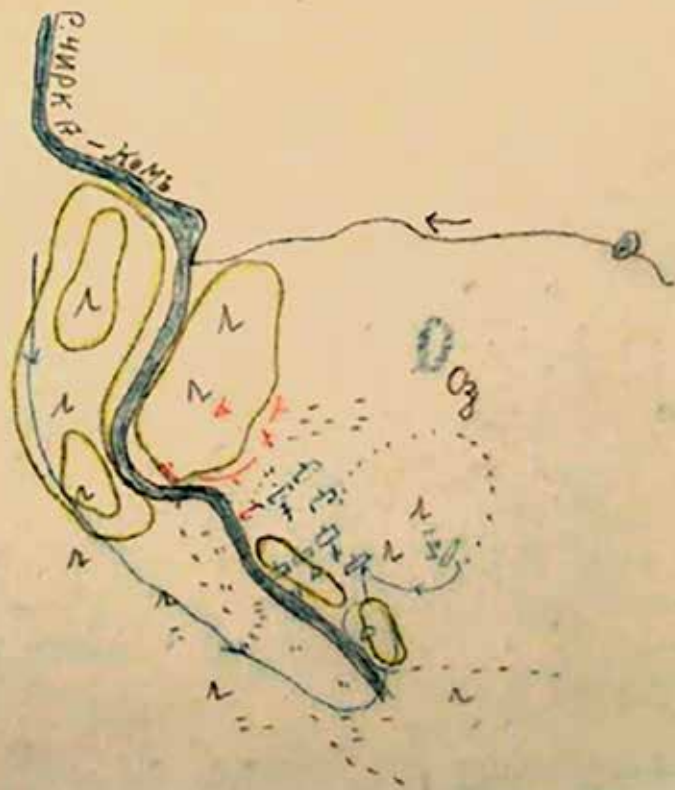
Kolmanneksi komentajaksi tuli majuri P., joka oli tarmokas sotilas ja komentaja, mutta hänellä oli heikkoutensa, kun hankki palvelijoihinsa kaksi lottapukua halventavaa nuorta naista, jotka olivat hänen kanssaan samassa majas-

Tolvajärven taisteluiden taustat

Luonnos 2.K:n alistettuna suorittaman taistelun taistelumaastosta Shirka Kem-joen mutkassa 6-7.8.41.

Luonnos kartasta ven. P-36-137.

Karttaluonnos 6.-7.8.1941 taistelun maastosta, ns. Laistonsuo.

sa ja matkalla reessä aina hänen rinnallaan. Tämä halvensi miesten silmissä majurin persoonaa. Pataljoonan pappi Vilho Lauriala ja viestiupseeri vänr. Makkonen eivät voineet sulattaa ylintä esikuntaa viinoineen ja naisineen. Makkonen asuikin majuria uhmaten viestimiesten teltassa. Sodan lopussa oli vielä kaksi muuta komentajaa.

Tolvajärvelle koottiin eversti Talvelan alaiseksi PPP 7:n lisäksi 12 muuta pataljoonaa ja tykistöä, joiden avulla saatiin talvisodan ensimmäinen suurvoitto Tolvajärvellä, Ägläjärvellä ja Aittojoella, kun kukistettiin vihollisen 139. D ja 75 D. eivätkä ne päässeet Suomen armeijan selustaan. Suomalaisien tappiot olivat n. 4 000 kaatuneena ja haavoittuneena eli moninkertaiset verrattuna Suomussalmen tai Kuhmon taisteluihin. Hämmäläisten, pohjalaisten ja karjalaisten pataljoonaa pelastivat sen, mikä alussa oli mennyt huonosti. Edelliset tapahtumat kertovat, miksi pienestä hämmäläisestä kunnasta Längelmäeltä kaatui sodissa eniten miehiä eli 9,82 % väestöstä, kun monissa kunnissa kaatuneita saattoi olla alle puolet edellisestä määrästä.

Sodan uhreja – tunnettuja ja tuntemattomiksi jääneitä

Oheissa muutamia tapahtumia, joista sotapäiväkirjat eivät kerro. Antti Syrjäniemi kirjoitti sota-ajaltaan muistiinpanot. Ne julkaisiin omaisten toimesta kirjana hänen kuolemansa jälkeen. Hän oli elinaikana

usein kertomassa kouluissa nuorille ja muille sodasta kiihottomasti. Kaikkea majurin persoonaa. Pataljoonan pappi Vilho Lauriala ja viestiupseeri vänr. Makkonen eivät voineet sulattaa ylintä esikuntaa viinoineen ja naisineen. Makkonen asuikin majuria uhmaten viestimiesten teltassa. Sodan lopussa oli vielä kaksi muuta komentajaa.

usein kertomassa kouluissa nuorille ja muille sodasta kiihottomasti. Kaikkea majurin persoonaa. Pataljoonan pappi Vilho Lauriala ja viestiupseeri vänr. Makkonen eivät voineet sulattaa ylintä esikuntaa viinoineen ja naisineen. Makkonen asuikin majuria uhmaten viestimiesten teltassa. Sodan lopussa oli vielä kaksi muuta komentajaa.

Pataljoonan peräännyttyä väsyneenä Ristisalmelta, Antti heräsi unesta poterostaan ja huomasi, että oli hiljaista ja että pojille oli tullut äkkilähtö, kun tavarointa oli jäänyt jäljelle. Hän huomasi, kranaattikuoppia oli kaikkialla ja jäljistä päätellen ohii oli mennyt isokin vihollisosasto. Tarkasteltuaan asemia hän löysi viimeisestä montusta nukkuvan aseveljen, Emil Väyrysen. He lähtivät etsimään omia ja vastaan tuli rajapataljoonan Er.P 10:n miehiä,

jossa myös oma veli Eino palveli. He ilmoittivat, että PPP 7 on levossa Tolvajärvellä. Matkalla sinne tapasivat myös Toivo Leppälän. Vastaa tuli kapteeni, joka ilmoitti olevansa uusi päällikkö. Hän piti heitä rintamakarkureina, painoi pistoolin Antin rintaan ja käski takaisin rintamaan. Rajapataljoonan miehet sanoivat PPP 7:n menneen jo illalla lepoon. Toisellakin kerralla kapteeni uhkaili heitä, kolmannella kerralla he pääsivät muiden luokse. Antista tuntui, että mitä kotiväki ja morsian olisivat sanoneet, jos heidät olisi ammuttu ”rintamakarkurina” eikä olisi voitu haudata sankarihautaan muiden aseveljen viereen. Sama päällikkö uhkaili miehiä pistoolilla yöllisessä hyökkäyksessä Kotisaareen. Jotkut epäilivät, kaatuiko hän omista vai vihollisen luodista.

PPP 7:n 1. K:n päällikkö ltn M. ei ollut pidetty upseeri. Hänen ja johtamiensa miesten ero oli niin suuri, että jatkuvasti tuli yhteentörmäyksiä. Pataljoonan komentaja Saarvan piti puuttua hänen tyhjänpäiväisiin höykytyksiinsä. Ylimielisyys kohdistui myös komppanian alempiin reserviupseereihin, joita hän piti alaistensa kanssa veljeilevinä nahjuksina. Aliupseerit hän laski samaan sakkiiin kuuluviksi ”savolaistolloiksi”, kuten miehistönkin. Ristisalmella tämä päällikkö ampui oman vanhemman sotamiehen, joka ei ollut ymmärtänyt hänen komentojaan. Tapauksesta hänen piti antaa selvitys Värtsilässä. Ltn. M. kuoli myöhemmin yksittäiseen luotiin omaan

vai vihollisen? Tapaus aiheutti paljon kysymyksiä ja huhuja kymmeniä vuosia. Hän oli sodan yksi uhri tuhansien muiden tavoin.

Haapajärvellä siunattiin 21.8.1941 sankarihautaan 23 vainajaa, joista 19 oli kaatunut samalle suolle elokuun 7. päivänä. Vaikeasti haavoittuneita oli lisäksi 11 miestä. Kaikkien nimet löytyvät veteraanimatrikelistä. Heistäkin viisi oli selvinnyt PPP 7:n mukana talvisodasta. Sotapäiväkirjojen mukaan I/JR 10:n 2. komppaniasta ja kk-miehistä kaatui yhdelle suolle 64 ja haavoittui 46 eli 110 miestä. Kapteeni Laisto ilmoitti, että komppania hyökkää suon yli klo 6, vaikka tykistön tulenjohtaja ilmoitti, että tykistö ei ole vielä valmiina. Laisto uhkaili epäileviä joukkueiden johtajia pelkuruudesta, vaikka ajoi komppaniansa avoimelle suolle ilman tiedustelua. Venäläiset rajamiehet päästivät komppanian aivan lähelle kone- ja pikakivääreitä. Komppanian onnistui irrottautua klo 12. Seuraavana päivänä 1. komppania hyökkäsi tykistötulen ja kranaatinheitinien savuverhon suojassa ja vain yksi haavoittui. Sen jälkeen saatiin 2. komppanian kaatuneet kerättyä pois. Miehet olivat katkeria. Arvostus kapteenia kohtaan oli mennyt ja hän joutui tekemään päämajaan raportin tekemästään virheestä, mutta puoltava lausunto pelasti hänet kaikesta vastuusta. Tänä päivänä jokainen voi googlata netistä Laiston suon.

Ankara talvi ei säästännyt ystäviä eikä vihollisia

Haapajärven viimeinen veteraani Eino Syrjäniemi kuoli viime vuonna 105-vuotiaana. Hänen sota-aiheensa alkoi Aittojoella ErP 10:n riveissä ja jatkui Rukajärvellä JR 52:n ja Rj.P 6:n riveissä. Rj.P 6, I/JR 10 ja muut tukevat joukot osallistuiivat majuri Majewskin Mai-Guban mammuttipartioon. Käytännön johtajana oli rajajääkäripataljoonan komentaja majuri Murole. Retkeen 14.1.–20.1.1942 osallistui 1 924 miestä ja 268 hevosta. ”Partion” pituus oli 5 km. Matka edestakaisin oli 330 km, josta vihollisen puolella 150 km. Murmanskin rata oli jo katkaistu, kun suomalaiset olivat miehittäneet alueen Maaselästä Petroskoin kautta Syvärin taakse. Liitoutuneiden tavarakuljetukset kulkivat Murmanskista Belomorskin kautta Arkan- gelin radalle. Tarkoituksena oli kuitenkin häiritä huoltorautatietä Belomorskista etelän suuntaan. Rataa vaurioitettiin muutaman kilometrin matkalta ja tuhottiin rautatiekalustoa.

Retkellä kaatui neljä, haavoittui 10 ja paleltui pahasti 79 miestä. Lisäksi useat sadat paleltuivat lievästi kovassa pakkasessa tehdyn retken aikana. Samaan aikaan, kun toiset hiihtivät ja rehkiivät kymmenien kilometrien päässä radalla ja kärsivät pimeästä ja jumalattomasta pakkasesta, niin Majewski nautti lämpimässä teltassa yöhäisillallisen pataljoonan lääkärin, eläinlääkärin ja huoltopäällikön kanssa. Alkupaloina naposteltiin karjalaisia sulhaspiiraita munavoin ja karhuviinanapsien kanssa. Pääruokana oli hirvenpaistia puolukan ja punaviinin kyyditsemänä. Tuon jälkeen kulutettiin aikaa kahvia ja konjakkia naukkailleen, kirjoitti Onni Palaste kirjassaan Raappanan miehet. Ylikersantti Palaste oli pataljoonan jääkärijoukkueen johtaja. Majewski ratsuväen upseerina ei osannut hiihtää, vaan hänellä oli oma kirkkoreki ja kuljettaja.

Yksi jääkärijoukkueen pahasti paleltuneista oli haapajärvinen Väinö Hautakangas, joka kuoli vasta 23.5.1944 sotasairaalassa. Hänet on haudattu Haapajärven sankarihautaan. Vaikka netissä olevissa tiedoissa kuolinsyynä on muu kuin vihollistoiminnasta johtuva sairaus tai onnettomuus, niin hän kuoli Majewskin retken paleltumisvammoihin.

Arnold Majewskista on kirjoitettu paljon. Kuulin hänestä paljon edesmenneeltä appiukolta, joka taisteli Uomaalla, jossa Majewski oli eskadroonan päällikkö ja haavoittui 28.2.1940. Hän oli myös jatkosodassa I/JR 10 Ma-

jewskin pataljoonan kkk:ssa puolijoukkueen johtajana. Evl. Majewski puhui huonosti suomea. Monet varoittivat useasti, mutta hän sanoi, että ”kyllä mä tiedä, mitä mä tehdä, sitä kuula ei olla valettu, mikkä mine tappa!” Mutta tarkka-ampujan luoti löysi hänet 10.10.1942.

Oman kyläni muistotaulussa on muiden mukana alik. Augusti Bookin nimi. Hän taisteli juuri edellä mainituissa paikoissa konekivääriampujana ja ryhmänjohtajana PPP 7:n ja I/JR 10:n riveissä ja oppi tuntemaan myös Majewskin erikoiset piirteet. Ihmettelin aina, että hän kaatui 27.7.1944 vähän ennen aselevon tuloa. Vielä suurempi katkeruus oli hänen aseveljillään, kun hän kuoli astuttuaan suomalaisten omiin miinoihin ja olisi selvinnyt sodista muuten ehjänä.

Sotahistoriasta on kirjoitettu tarpeeksi, mutta joskus tuntuu, että historian kokemuksista ei ihminen tunnu oppivan mitään. Ehkä nyt 84 vuotta talvisodan päättymisestä ajatusmaailma voi olla toinen, kun sota riehuu Ukrainassa.

Osmo Halonen

Lähteet:

Aho Pentti Veikko: *Pilkkettä. Helsinki 2009*

Jaakonaho Pasi: *Isäni sota. Haapajärvi 2000*

Jääskeläinen Rauno: *Pajarin nyrkki. Juva 2017*

Keskisarja Teemu: *Tolvajärven jälkeen. Helsinki 2009*

Kumisevan kyläyhdistys ry: *Kumisevan kyläkirja. Nivala 2008*

Linna Väinö: *Tuntematon sotilas. Porvoo 1955*

Palaste Onni: *Raappanan miehet. Helsinki 1996*

Syrjäniemi Antti: *Suoritettu tehtävä. Helsinki 2009*

Veteraanimatrikelin toimituskuhta: *Kansamme kohtalonvuodet. Haapajärvi 1988*

Talvisodan historia 3. *Sotatoimet Laatokan ja Jäämeren välillä. Sotatieteen laitoksen julkaisu 16. Porvoo 1978*

PPP 7:n, JR 10:n ja JR 16:n *sotapäiväkirjat*

Keskustelut veteraanien kanssa kymmenien vuosien aikana

Isänmaan turvallisuus edellä – Terho Tattari 80 vuotta

Kysyin kerran kokkolalaiselta reservin majuri Terho Tattarilta eräällä paikallisella aukiolla seisovasta patsaasta, sen nimestä ja tarkoituksesta. Enpä olisi pätevämpää selvitystä muualta saanut; tulin perusteellisesti tietämään Mannerheimin aukion ja Vapaudenpatsaan nimet ja niihin liittyvän paikallishistorian. Historiantutemuksensa, mutta myös yhteiskunnallisen aktiivisuutensa ansiosta Tattari on ollut pidetty henkilö monissa harrastus- ja yhdistyspiireissä; hän on ollut tuttu hahmo liike-elämässä ja tunnetaan laajalti myös sosiaalisten taitojensa ansiosta hyvänä keskustelijana. Mutta kolme hyvinkin lähellä toistaan olevaa aihealuetta ovat korostuneet Tattarin aktiivisella elämäntaivallella.

Sinut tunnetaan maanlaajuisesti partio-, suunnistus- ja maanpuolustuspiireissä. Miksi juuri nämä aiheet ovat valikoituneet itsellesi tärkeiksi, ja mistä kaikki on saanut alkunsa?

–Elämän pituisiksi harrastuksiksi muodostuneet partio-, suunnistus- ja maanpuolustus syntyivät itsestään otollisessa kasvuympäristössä. Keräilin kiväärin hylsyjä jo neljävuotiaana nykyisen Santahaan urheilukeskuksen paikalla sijainneen entisen Suojeluskunnan ampumaradalla. Isäni tuli Kokkolaan aliupseeriksi silloiseen III/KTR1:oon. Kotimme sijaitsi tuolloin tuon ampumaradan vieressä. Vuoden kulukseni muutimme Pikiruukin varuskunta-alueelle. Tottahan tuki pikkupojalla oli ihmettelemistä sotilasta ja monipuolisesta kalustosta. Hevosia unohtamatta, olivathan hevoset tärkeässä osassa tykkien vetämisessä

Vattajan harjoitusalueen sotilaspolkupyörät olivat käytössä, kun Nuorten kurssi saapui Hakunnin laavulta kurssinjohtajansa opastamana. Lähes kaikkien Pauha-harjoitusten osana on järjestetty 1–2 nuorten kursseja. Kuva Pauha 2015 -harjoituksesta, kuvaaja: Jouko Liikanen

tuohon aikaan. Maanpuolustuksen siemen oli istutettu huomaamatta.

–Pikku juttu vielä kenttätykistön hevosajasta. Me patteriston pojat leikimme inkkareita, sulat päässä ja jousipyssyt mukana tietysti. Nuolien kärjissä ysimillisen paukun hylsy. Hevoset, nuo laiskan pulleat sodasta selvinneet olivat meidän buffeleita. Niitä yritettiin ajaa takaa ja ammuimme nuolilla, jos eivät uskoneet. Kerran, se viimeinen kerta, saimme buffelit ajettua vauhdikkaaseen juoksuun. Pahaksi onneksi aitauksen nurkkaan ja koko lauma painui piikkilanka-aidan läpi varuskunta-alueen sisään. Kohta oli parin jaoksen varusmiehet hevosia etsimässä. Onneksemme mukana oli komentajan

poika, siksi varmaankin pääsimme helpolla, seuruksena vain ehdoton kieltä hevoshakaan.

–Unohtaa ei sovi vanhempien karjalaista taustaa, molempien kodit sijaitsivat miehitetyllä alueella Laatokan rannalla. Eikä sitä, että äitini tyttönimi on Häyhä. Simon olen tavannut sukujuhlissa kaksi kertaa. Varusmiespalveluksen jälkeen alkoi aktiivinen reserviläistoiminta Kokkolan Reserviupseerien riveissä. Reserviläismaastokilpailut eri muodoissa olivat ympärivuotisia tapahtumia niin piiri- kuin valtakunnan tasolla.

–Jo partiopoika-aikana olin Tulikokkojen lippua kantamassa itsenäisyyspäivänä sankarihaudalla. Sama tahti on jatkunut reserviläisenä,

laajentuen muihinkin soitiimme liittyviin juhlapäiviin. Pitkän rupeaman olen saanut olla suorittamassa tätä kunniatehtävää. Vuoden 2023 itsenäisyyspäivänä oli kunnia kantaa Puolustusvoimien kielekkelippua. Reserviupseerien hallituksessa on tullut toimitettua vuosia.

–Suunnistus ja urheilu yleensä tuli isäni perintönä. Hän oli PV:n mestari sekä suunnistuksessa että ampu-mahiihdossa. M 12 -sarjassa aloitin. Tänä vuonna vuosia täytettyäni sarja vaihtui suunnistuksessa viidennentoista kerran. Suunnistus on ollut pääharrastukseni aina siihen asti, kunnes aloitin MPK:n piiripäällikkönä 1999. Jukolan viestin olen suunnistanut 47 kertaa, viisi viimeistä yli-ikämiehenä MPK:n joukkueessa. Muutama plakaattisija SM-tasolla on tarttunut mukaan. Seuratoiminnassa Kokkolan Suunnistajissa vuodesta 1969 alkaen aktiivisesti, puheenjohtajan toimin 17 vuotta. Parit SM-suunnistukset järjestettiin tuona aikana. 1981 aloitettiin Maanantairastit, edelleen yksi suurimmista vuotuisista kuntosuunnistustapahtumista alueellamme.

–Partioharrastus oli luonnollinen yhtymäkohta suunnistuksen kanssa. Ne kulkivat Kokkolassa 60-luvulla käsi kädessä. Partiotoukkoja MM- ja SM-kisojen suunnistajia tuli kymmenkunta tuolta ajalta. Tulikokkojen hiipumisen aikoihin perustin Halkokarille oman lippukunnan, Halkokariset.

Vuonna 1990 rakensimme oman Partiotalon toimitalaksemme. Tällä hetkellä vastaan lippukunnan taloudesta. Piirin partioleireillä 60-luvulta lähtien vakio toimijana. Varsinkin partion puolella liian monet toimeliait nuoret partiolaiset ovat jättäneet Keski-Pohjanmaan – opiskelu useimmiten syynä. Siksi varmaan piiritasollakin olen myös saanut kantaa vastuuta vuosikymmeniä. **MPK Pohjanmaan maanpuolustuspiiri on järjestänyt vuosittain Pauha-yhteisharjoituksia, jotka ovat saavuttaneet valtakunnantason mainetta jo vuosien ajan. Mutta mikä on Pauhan syntytarina ja miten olet ollut siihen osallisena?**

–Piiripäällikkönä totesin heti alkuun alueemme olevan puhdas varuskunnista ja muista suoran sotilallisen tuen saantimahdollisuuksista. Meillä oli Vaasan sotilasläänin alueella kuitenkin kolme maanpuolustuspiiriä, joten tältä pohjalta pohdiskelin erilaisia yhteistyömahdollisuuksia. Yhdellä iltalenkillä Perhojoen (voipa olla joidenkin mielestä Vetelinjokikin) rantapolkua juostessani pulpahti ajatus meidän kolmen piirimme vuotuisesta yhteisharjoituksesta Loh-tajalla ja järjestelyvastuu olisi vuorotellen. Esitin ehdotuksen syksyn neuvotteluissa Vaasassa. Siitä se lähti ja Keski-Pohjanmaan vastuulle tuli ensimmäinen yhteistapahtuma. Nimeksi tuli Pauha, muistaakseni Esko Hirviniemen

ehdotuksesta.

–Ensimmäisen Pauhan noin 330 osanottajan joukko antoi uskoa tapahtuman toimivuuteen ja PV:n kouluttajien saantiin myös tulevaisuudessakin. Harmitukseni on todettava, että toisen Pauhan peruuntuminen oli tosi lähellä. Syitä ei kannata enää muistella, siitäkin selvittiin. Pauha herätti mielenkiintoa MPK:n päämajassakin. Sain tehtäväkseni laatia yksityiskoh-tainen raportti mm. suunnittelusta, tukipyynnöistä, onnistumisista ja puutteista. Kiinnostusta oli myös siihen, miten saimme noin suuren joukon värvättyä harjoitukseen. Myöhemmin muutkin maanpuolustuspiirit alkoivat järjestää yhteisiä koulutustapahtumia. Näin vuosien jälkeen muistelen lämmöllä niitä muonituksen henkilöitä, jotka alkuaikoina vuosittain tekivät hommia lähes kellon ympäri. Huolto sanoo viimeisen sanan, on kysymys a-tarvikkeista, kuljetuksista, varusteista tai muonituksesta. Kun nämä hoituvat, onnistuu Pauha-kin.

Kuinka vapaaehtoinen maanpuolustus on muuttanut / kehittänyt reserviläisjärjestöissä ja nyt MPK:ssa?

Suurin muutos reserviläistoiminnassa tapahtui MPK:n siirtyessä koulutus-päällikköjen yksittäisistä kurssikohtaisista tapahtumista kuukausipalkkaiseen piiripäällikköihin. Toiminnan suunnittelu ja toteutus kulkivat tällöin samaa ennakoitavaa, vastuulista rataa. Seuranta MPK:n taholta oli asiallista ja ohjaavaa.

Neuvoja uskalsi kysyä myös muilta piiripäälliköiltä, jotka kaikki olivat evp-upseereita, minä ainoa reserviläistaustainen. Reserviläistoiminta oli ennen MPK:ta enemmän yhdistystoiminnan tapaista sisältäen useimmiten kerhokoh-taista koulutusta, ammuntaa ja liikuntaa. MPK:n tultua mukaan pelikentälle alkoi sotilaallisten kurssien mukaantulo saada uutta ilmettä reserviläistoimintaan. Meillä Keski-Pohjanmaalla oli suhteellisen paljon tapahtumia ja osanottajia. Tästä saan kiittää yli kahtakymmentä paikallisosastoa alueellani. Aktiiviset paikallispäälliköt järjestivät vuosittain vähintään muutamia omatoimisia koulutustapahtumia alueellaan. Nämä aktivistit olivat pääosin paikallisten reserviläiskerhojen toimijoita. Tällaiset tapahtumat loivat oivan pohjan piirimme

Reserviläistaustaisen piiripäällikön arvokkain hetki pitkällä maanpuolustuksen saralla tapahtui vuonna 2008. Puolustusvoimien komentaja amiraali Kaskeala teki tarkastuskäynnin Loh-tajalle ja Asevarikolle Kokkolaan. Minulle annettiin 20 min. aikaa kertoa komentajalle ja VaaSI:n komentaja eversti Aherrolle Keski-Pohjanmaan maanpuolustuspiirin toiminnasta ja tavoitteista. Kuva: Olavi Laitala

koko alueen kattavalle koulutustoiminnalle. Tähän lisättynä maanpuolustustiimin omat sotilaalliset ja muuta yhteiskuntaa hyödyntävät tapahtumat päästiin vuosittain noin sataan kurssiin ja pariin tuhanteen osanottajaan. Tällaisia lukuja ei ennen MPK:ta voitu edes uneksia. No, olikohan liikaa sanottu?

–Yleisohje vuosituhannen alun koulutustavoitteissa oli kolmannes PV:n sotilaallista koulutusta, kolmannes muun reservin koulutusta ja viimeinen kolmannes muuta yhteiskuntaa hyödyttävää koulutusta. Suuren muutoksen edessä alettiin olla sen jälkeen, kun maakuntakomppanioita alettiin perustaa. Tämän muutoksen ymmärsin tapahtuvan jo PV:n alkaessa kouluttaa vapaaehtoisia, sitoutuneita reserviläisiä kouluttajiksi Haminassa viikon kertausharjoituskursseilla. Puolustusvoimien koulutuksen painopiste siirtyi voimakkaasti noihin sodan ajan joukkojen koulutuksiin. Muun reservin koulutus hiipui tuen puutteesta.

Useat reserviläisyhdistykset hyödyntävät tehokkaasti edelleen MPK:n koulustarjontaa esim. maksamalla jäsentensä kurssimaksut. Se, mikä on todelli-

Ilmoitan VaaSI:n komentajalle eversti Kaarlo Ruudulle ensimmäisen Pauhan harjoitusjoukot.
Kuva: Terho Tattarin albumit

nen tilanne tällä hetkellä MPK:n koulutusjakauksessa ym.toiminnassa, pitää kysyä Pikkaraisen Janilta.
Missä olet vaikuttanut työelämässä, mistä arkesi on koostunut?

Äitini puolelta olen perinyt yrittäjisyyden. Tulin jo

nuorena poikana mukaan hänen perustamiinsa Maakunnan Pala-Aitta nimisiin kangas- ja trikooalan kauppoihin. Liikkeet sijaitsivat Kokkolassa ja Pietarsaassa. 1970-luvun alussa siirtyivät liikkeet vaimoni Sirkan ja minun omistuksiin. 1975 ostin

Pietarsaassa Evette-nimisen naisten asusteliikkeen. Liikkeet lopetettiin 2000-luvun alussa, sillä omasta perheestä ei löytynyt yrityksille jatkajia, ja olinhan aloittanut MPK:n piiripäällikkönä 1.4.1999. Poikani kanssa perustimme 1992 kiinteistöfirman hallinnoimaan em. liikehuoneistoja. Pikkuhiljaa toiminta on laajentunut muihin kiinteistöihin. Ostamme, remppaamme ja vuokraamme – siinä toiminnan ydin. Mainittakoon, että sain elämäni ensimmäisen oman palkkakuitin 15.4.1999 MPK:n maksassa ensimmäisen palkkani. Itse asiassa maksajana oli Puolustusvoimat, syystä tai toisesta näin mentiin reilun vuoden ajan.

**Sanotaan, että varusmie-
saika tekee pojista mie-
hiä, tavoitteellista toimin-
tahan se muutenkin on.
Koulutus on vaativaa, vä-
lillä raskastakin. Jotain
mukavaa tai kohokohtia
on varmaan jäänyt mie-
leen varusmiesajalta?**

–Varusmiesajan muistiin painuvimmat muistot liittyvät urheiluun. Ykköseksi nousee RUK:n aikainen latusuunnistuskisa, mikä suoritettiin yksiköiden välisin joukkuein. ItPtri:n hiihtokisojen perusteella olin jaoksen 5.–6. paras hiihtäjä. Kurssinjohtaja majuri Lyly tunsu isäni ja minut

suunnistajina Kokkolan ajoilta. Hän antoi minulle tehtäväksi koota viiden hengen joukkue. Valitsin nuo neljä parasta hiihtäjää mukaan. Armoton pulina ja valitus siitä, ettemme ymmärrä suunnistuksesta mitään. Sehän oli juuri minun tarkoituksenikin. He hiihtävät ja minä suunnistan. Näinhän siinä sitten kävi, muut lepuuttivat rasteilla reisiään ja minä pistin rastit lähes paikoilleen. 10 rastia, joista viisi paikoitus- ja viisi etäisyyspistettä.

Virhemillejä kertyi 8, hiihtoaika oli toiseksi paras. Selkosuomella – ItPtri voitti. Tämä oli iso yllätys jalkaväkikomppanioille, joiden kurssien johtajat kävivät esikunnassa tarkastamassa tulosten oikeellisuuden. Uskottiin, että ei it-miehet voi kerta kaikkiaan voittaa fyysisistä kuntoa vaativaa lajia! Todennäköisesti kaikilla muilla oli mukana viisi suunnistavaa asiantuntijaa, joista jokainen halusi antaa asiantuntemuksensa yhteiseen käyttöön. Kurssin 123 päättäjäsissä me viisi nousimme Maneesin juhlatilalle vastaanottamaan RUK:n kultaiset mitalit. Jos ette usko, saapi tulla katsomaan.

–Toinenkin urheilutapahtuma on jäänyt mieleen. PV:n yleisurheilumestaruuskilpailut synnyinkaupungissa Lappeenrannassa. PohmIt-

Pston joukkueessa juoksin ruotsalaisviestissä viikon aikana kaksi kertaa 100 m, eli aloitusosuuden. Toholammmin kolmiloikkaaja Keski-Ojala 200 m, Samuli Roimela 300 m ja Timo-Jaakko Virkkala 400 m. Pronssia tuli. Kultraakin tyrkytettiin, mutta se on jo unohdettu juttu se. Sellaista se urheilevan varusmiehen elämä on: 200 m/viikko, ei tykkisulkeiset tulleet edes mieleen.

–Ilmatorjuntamies, joka ei ampunut kertaakaan ilmaan, PohmItPsto Kokkola. Onneksi Torpan Jukka korjasi tuon vahingon järjestäen suhteillaan auton hakemaan minut Lohtajan It-leirille tutustumaan leiriin. Mielenkiintoisinta oli ennen kaikkea Jukan järjestämä ammunta ilmatorjuntakonekiväärillä – saunaa tykötärpeineen unohtamatta.

Näin tuli korjattua ilma-ammuntakoulutukseni puute. Hienoja vanoja syntyi taivaalle valokuova-ammukista. Todettakoon vielä lennokin pysyneen ehjänä.

Mikä sinulle on tärkeää tänä päivänä?

–Perhe, läheiset ja terveys, mikä antaa mahdollisuuden touhuta omaksi iloksi kaikenlaista. Tavoitteena on harrastaa liikuntaa joka päivä. Onnistuu hyvinkin shetlanninlammaskoiran kanssa. Totta kai seuraan tarkkaan mitä Euroopassa tapahtuu. Samoin Suomen toimia maanpuolustuksen saralla kaikkine siihen liittyvine eri toimineen.

Mitä sanoisit 20-vuotiaalle itsellesi?

–Mieltäni uudestaan silloiset työelämän vaihtoehdot: yrittäjä vs. kadettikoulu.

Terveisiä lukijoille:
Kiitokset teille kaikille keskipohjalaisille toimijoille, joiden kanssa sain palvella isänmaamme turvallisuuden liittyvien tehtävien parissa piiripäällikön työrupeamani aikana. Se oli ehkä elämäni antoisinta työaikaa.

Hyvät nuoremmat ystävieni – nyt on teidän vuoronne huolehtia Suomen turvallisuudesta, hyvinvoinnista ja yhteishengestä.

Haastattelu: Jouko Liikanen

Marian ja Kaarlelan sankarihaudoilla sain vuoden 2023 itsenäisyyspäivänä kunnian kantaa Puolustusvoimien lippua. Kuva: Eero Muhonen

Kuka?

Koko nimi: Terho Antero Tattari

Syntymäaika ja -paikka: 24.2.1944 Lappeenranta

Koulutus: Yo-merkonomi

Perhe: Vaimo ja shetlanninlammaskoira kotona, kaksi lasta ja viisi lastenlasta maailmalla. Harrastukset: Kokkolan Reserviupseerit, Partiolippukunta Halkokariset, Kokkolan Suunnistajat, LC Kaarlela,

Kokkolan Karjala-seura, Paikallishistorian Erikoistietotoimisto ETT. Tammenlehvän Perinneliiton Kokkolan Perinnetoimikunta

Asevelvollisuus: Pohjanmaan Ilmatorjuntapatteristo 1966–67

Motto: Vierivät kivet eivät sammaloidu.

Sodan uutisointi

Uutisoinnin tarkoituksena on jakaa kansalaisille päivitettyä tietoa sodasta ja sen ilmiöistä sekä sen moninaisista vaikutuksista. Ukrainan sodan tiedotus osoittaa eri intressiryhmien keskinäisen kamppailun raadollisuuden ja eri tahojen hyvinkin ristiriitaiset intohimot totuuden torvina. Sotaan liittyvä informaatio ei ole faktisten tosiasioiden neutraalia tiedottamista, vaan sen taustalla on lähes aina sekava, moniulotteinen vaikuttamistoiminta. Sotauutisoinnissa tämä ei ole uutta.

Mielipiteiden muokkaus ja vääristely totuus ovat kautta aikain kuuluneet tiedottamisen olemukseen. Toisen maailmansodan informaatio saavutti väestön lehdistön ja radion kautta, jolloin informaation määrä ja laatu oli kapea-alainen. Meillä Suomessa viime sotien aikainen tiedotus oli selkeästi valjastettu toteuttamaan virallisen Suomen näkökantoja.

Vietnamin sota muutti ratkaisevalla tavalla sotaan liittyvää informaatiota. Mukaan tuli myös televisio. Demokraattisissa valtioissa televisio mahdollisti myös sodan vastaisen ja sotaa arvostelevien näkökantojen julkittulon. Yhdysvalloissa rauhanliike ja sotaoppositio

Informaatio- ja hybridisodan käytännöistä ja menetelmistä on saatu näyttöjä maailmanlaajuisesti ja aihetta tutkitaan jatkuvasti, jotta voidaan kehittää menetelmiä torjua ja hallita tätä varsinakin läntisiä demokratioita vahingoittavaa toimintaa. Aiheesta on saatavilla myös laadukasta suomalaista kirjallisuutta. Kuva: Jouko Liikanen

nousivat merkittäviksi tekijöiksi hallinnon virallisen linjan haastajana.

Missä olemme nyt? Ukrainan sodassa voimme lähes nonstopina seurata sotaa ja sen peliiliikkeitä ja saada tietoomme kummankin osapuolen tuottamaa informaatiota. Saamme seurata myös sodan laajemman perspektiivin vaikutuksia ja arvioita tarkemmin kuin koskaan aiemmin. Miten sodan informaatio tulva

vaikuttaa meihin ja elämäämme, mielipiteisiimme ja omaan tunnemaailmaamme? Olemme joutuneet näkemään Venäjän bruttaalin hyökkäyssodan vaikutukset myös globaaleina ilmiöinä ja seurauksina. Merkittävä konkretia on Suomen ulkopolitiittisen linjan muuttuminen radikaalisti puolueettomuudesta sotilaalliseen liittoutumiseen. Suomi ja Ruotsi ovat nyt kumpikin NATO:n tuoreita jäsenmai-

ta. Varustautuminen Venäjän aggressiivista diktatuuria vastaan on herättänyt myös koko läntisen demokraattisen kansanyhteisön.

Kun tarkastelemme sodan informaatiokenttää, on silmiemme edessä massiivinen informaatiotulva. Informaatiosodankäynti on sodan tämän aikakauden keskeinen vaikuttamistapa. Ollessani 2000-luvun alkuvuosina Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämis-

keskuksen kouluttajana kapteeni (res) Matti Sorsan kanssa, esitimme vakavana ajatuksena, että puolustusvoimilla tulisi olla erillinen toimijayksikkö pelkästään psykologisia operaatioita varten. Tähän kommentoitiin niin, että se olisi provokatiivista ja näin ollen arkaluontoista. Tarvitsisimme sitä nyt!

Venäjän tuottama informaatio perustuu räikeään vääristelyyn ja mitä uskomattomimpien valheiden syöttämiseen maailmalle. Sen informaatio on luonteeltaan ja sisällöltään äärimmäisen aggressiivista. Sen tarkoitus on häkellyttää ja pelotella, ja se on täynnä alkukantaista vihaa. Tällainen informaatiovaikuttaminen kohdennettuna heidän omaan kansaansa aiheuttaa ihmisissä hämmennystä ja sen tarkoituksena on herättää oman kansan keskuudessa alhaisimpien vihaviettien heräämistä – palvelemaan hyökkäyssodan tarkoituksia. Venäjä nimittelee arvostelijoitaan lännessä russofoobikoiksi. Nimi on harhaanjohtava. Fobia on psykologinen ilmaisu pelolle, joka on luonteeltaan paranoidinen ja täten ei realistinen pelko. Venäjänpelko on kuitenkin hyvin realistinen, kuten me tiedämme jo omastakin his-

toriastamme.

Mediat lännessä tuottavat kilvan toistaan raflaavampia uutisoiteja Venäjästä ja tietysti Vladimir Putinista. Tämän uutisoinnin pohjana on myös uutisen myyntiarvo. Kuka julkaisee mielikuvituksellisimman jutun, sitä paremmin se myös myy. Tämä kaikki epäterve uutisointi on omiaan vaikeuttamaan lännen realistista ja puolustuksellista otetta suhteessa Venäjään. Lännen informaatiokanavien sensaatiohakuinen uutisointi on jo nyt ymmärtämättömyydessään luonut Putinista myytin. Putinin mystifiointi on jo aiheuttanut sen, että lännen tiedotusvälineet ovat luoneet hänestä myyttisen, lähes kuolemattoman olennon, jolla on maaginen kehä ympärillään. Hänestä on tehty demoni, jolle kukaan ei voi mitään. Tämä vaikuttaa Euroopan maiden saamattomuuteen ja Venäjän pelkoon, joka tarkoittaa sitä, että välttämättömiä toimia ei uskalleta käyttää tämän julman sodan aktiiviseksi lopettamiseksi.

Jussi Rytönen

psykoterapeutti, majuri res.

RESUL FOUR DAY MARCH 9.-12.5.2024

RESUL Four Day March on kaikille avoin kansainvälinen nelipäiväinen etämarssitapahtuma.

Tervetuloa suosituille etämarssillemme, joka järjestetään nyt viidettä kertaa!

Sinä valitset missä ja milloin marssit. Tallennat vain kulkemasi reitin digitaalisesti ja syötät tulokset.

Hyväksytyyn suoritukseen tarvitaan vain 10 km matka neljän päivän aikana.

Osallistumalla olet myös mukana tuotepalkintojen arvonnassa.

Tapahtuman kautta tuhannet ihmiset ovat löytäneet iloa liikunnasta ja ulkoilusta. Tule mukaan!

Marssikaupasta voit tilata marssituotteita ja suoritusmerkkejä.

Ajankohtaiset tapahtumaa koskevat uutiset näet tästä linkistä:

<https://resul.fi/r4dm/>

Jos et ole vielä aiemmin luonut itsellesi käyttäjätunnusta, rekisteröidy sivullemme ensin.

<https://resulfourdaymarch.fi/#/signup>

Tulta toukokuussa!

Vuoden 2024 haastetapahtuman tiedot päivitetään kevättalvella.

Kilpailu järjestetään yhteistyössä Reserviläisliiton ja Suomen Reserviupseeriliiton kesken.

Jokaista reserviläistä kannustetaan suorittamaan mahdollisimman monta, mutta vähintään yksi kymmenen laukauksen sarja toukokuun aikana.

Jokaisesta päivästä, jolloin on ampunut vähintään kymmenen laukausta saa suoritusmerkinnän oman yhdistyksensä kokonaissuoritusmäärään.

Eko- ja ilma-aseilla suoritettavat ammunnat lasketaan myös

Tulta toukokuussa! -suorituksiin.

KANSALLINEN
VETERAANIPÄIVÄ
NATIONELLA VETERANDAGEN

VAASA | 27.4.2024 | VASA
Botniahalli | Botniahallen

Veteraanien perintö turvataan - yhdessä onnistumme.
Veteranernas arv bevaras - tillsammans lyckas vi.

www.kansallinenveteraanipaiva.fi

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry Piirinmestaruuksien kilpailukalenteri vuodelle 2024

Kilpailulaji	Paikkakunta	Ajankohta	Vastuhenkilö
Pienoiskiväärikilpailut Makuu 60 ls ja 3 x 20 ls	Nivala Pyssymäki	9.5. klo 10.00	Eino Mehtälä 0400 818 378
Palvelusammunta RA 1 ja 2	Pyhäjärvi Jokikylän a-rata	25.5. klo 11.00	Seppo Ruotoistenmäki 040 587 0423
SRA-kilpailut	Kokkola Houraati	2.6. klo 10.00	Hannu Mäkelä 044 796 6522
Ruutiasekilpailut LA: RA 3 ja res.kenttä, kenttäammunta ja pienoispistooli SU: Sotilaspika- ja isopistooli	Haapajärvi Varikonrata	15.–16.6. klo 09.00	Eino Mehtälä 0400 818 378
Palvelusammunta RA 3 ja 4	Pietarsaari JSF ampumarata	16.6. klo 18.00	Christer Eriksson 040 552 5269
Perinneaseammunnat Kivääri + pistooli	Pyhäjärvi Jokikylän a-rata	11.7. klo 17.00	Seppo Ruotoistenmäki 040 587 0423
Sotilasasekilpailut RK 3 ja RK 7, sotilaskivääri 300m ja sotilaspistooli 25m	Haapajärvi Varikonrata	31.8. klo 10.00	Eino Mehtälä 0400 818 378

Vaasan Tammisunnuntain juhla Pohjanmaan aluetoimiston vuosikalenteriin

Maanpuolustustyössä mukana olevien vuoden ensimmäinen tärkeä yhteinen tapahtuma on Tammisunnuntain muistopäivä tammiukuun viimeisenä sunnuntaina. Näin on erityisesti Pohjanmaan maakunnissa, mutta nykyisin yhä enemmän myös muualla maassamme. Tammisunnuntai on saanut nimensä vuoden 1918 viimeisen sunnuntain jälkeisenä yönä alkaneesta operaatiosta, missä Svinhufvudin senaatin hallituksen joukoiksi nimeämät Pohjanmaan suojeluskunnat alkoivat riisua venäläisiä varuskuntia aseista ylipäällikkönsä kenraali Mannerheimin johdolla.

Samanaikaisesti punakaartit aloittivat Helsingissä vallankumouksen virallista hallitusta vastaan. Tapahtumat etenivät vapaussodan rinnalla sisällissodaksi, jossa osapuolina aluksi olivat vain punakaartit ja suojeluskunnat. Saksassa koulutetut jääkärit liittyivät helmikuun lopussa Mannerheimin johtamiin hallituksen joukkoihin. Kolme ja puoli kuukautta kestänyt sota sai myös laajempia ulottuvuuksia, kun punakaartit tukeutuivat Venäjän bolševikkijoukkoihin ja senaatti kutsui saksalaissotilaita hallituksen joukkojen tueksi. Mutta Tammisunnuntain muistopäivää vietetään nimenomaan Tammisunnuntaina alkaneen varuskuntien venäläisistä sotilasta vapauttamisen muistoksi.

Vuonna 1981 perustettu Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf valitsi vuosipäiväkseen Tammisunnuntain edellä kuvatussa vapaustaistelun hengessä. Killan vuosipäivän vietosta kehittyi 2000-luvulle tultaessa alueen veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen

Reserviläisten lippuvartio ja järjestöjen lippulinna kunnianosoituksessa seppelettä laskettaessa.

yhteinen Tammisunnuntain juhla. Yhteisöllisyyden konkreettisena tunnusmerkkinä on järjestöjen runsaslukuinen osallistuminen lippulinnaan Kasarmintorin Perinnemuurilla tapahtuvassa seppeleenlaskussa. Pohjanmaan aluetoimisto (aiemmin sotilaslääni) on perinteisesti tukenut juhlaa mm. asettamalla sotilassoittokunnan vastaamaan juhlan musiikista. Tänä vuonna aluetoimisto tuli juhlan järjestelyihin mukaan entistä vahvemmin. Aluetoimiston ensimmäistä kertaa antamassa Tammisunnuntaita koskevassa käskyssä vahvistettiin soittokunnan mukana olo juhlassa, aluetoimiston päällikkö evl Pasi Heinua johti seppeleenlaskua, lippulinna marssi seppeleenlaskutilaisuuteen kielekkeisellä valtiolipulla varustetun reserviläisistä koostuvan lippuvartion johdolla ja reserviläiset olivat kunniaavartiossa Perinne-

muurin seppeleenlaskussa. Reserviläiset myös huolehtivat Kaupungintalon juhlan eteispalvelusta. Kaupungintalon juhlassa tervehdyssanat lausui Pohjanmaan Maanpuolustuskillan hallituksen jäsen, professori Nils Erik Villstrand. Puheessaan Villstrand käsitteli Suomen itsenäistymistä ja Tammisunnuntain merkitystä osana sitä. Hän etsi myös tämän prosessin yhteyksiä käynnissä olevaan Venäjän aloittamaan Ukrainan sotaan ja Ukrainan taisteluun itsenäisyytensä puolesta.

Juhlapuhujana toiminut Vaasan yliopiston rehtori Minna Martikainen analysoi puheessaan miten itsenäinen Suomi ja suomalaiset ovat nousseet maana ja kansakuntana merkittäväksi – kokoaan huomattavasti merkittävämmäksi – tekijäksi muiden sivistys-

maiden joukossa ja millä keinoin tämä asema voidaan säilyttää ja edelleen vahvistaa. Keskeisinä tekijöinä ovat koulutukseen, tutkimukseen, yritysten innovaatiotoimintaan, kansainvälisiin kontakteihin ja eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön perustuva osaaminen ja sen tehokas hyödyntäminen. Vahvaa taustaa ajatuksilleen puhuja oli saanut mm. monista merkittävistä tilaisuuksista, joita hänen kohdalleen on osunut jo ensimmäisenä rehtorivuotena, mm. kutsut sekä alueelliselle että valtakunnalliselle maanpuolustuskurssille. Osaamis- ja hyödyntäminen luominen ja hyödyntäminen synnyttävät hyvinvointia, joka puolestaan on keskeinen osa maan ja kansakunnan kokonaisuurvallisuudessa. Pohjanmaan Maanpuolustuskilta on koko 2000-luvun ajan järjestänyt lukio- ja peruskoulun ylimpien luokkien opiske-

lijoille syksyisin veteraani- ja isännällisyyssaiheisen kirjoituskilpailun, jonka palkinnot jaetaan Tammisunnuntain juhlassa. Tänä vuonna palkittiin kolme

lukion ja viisi peruskoulun opiskelijaa. Pääpalkinnon (300 €) saivat lukio-opiskelijat Juulia Järvenpää Vasa övningskolas gymnasiumin IB-linjalta ja Louise Gylling Korsholms gymnasiumista. Molemmat myös esittivät voitokkaan kirjoituksensa juhlassa.

Tammisunnuntain juhlaan kuuluu myös killan hyväksi tehdystä pyyteettömästä työstä palkitseminen. Palkitsemisen perusteena käytettiin nyt erityisesti killan ylläpitämisen Vaasan Sotaveteraanimuseon hyväksi tehtyä työtä. Museo avattiin yleisölle Tammisunnuntaina 1999, joten se on ollut toiminnassa 25 vuotta.

Maanpuolustustöiden Liitto MPKL saavutti vuonna 2023 60 vuoden iän. Juhlavuotensa merkeissä liitto osoitti jäsenkilloilleen hopeisen ansiomitalinsa luovutettavaksi killan nimeämälle omalle tärkeälle yhteistyötaholle. Killan ylläpitämä Vaasan Sotaveteraanimuseo on saanut Harry Schauman Stiftelsen-tä merkittävää taloudellista tukea koko olemassaolon-

Juulia Järvenpää kuvaa kirjoituksessaan "Yksi pari villasukkia" kokemuksiaan ja tuntemuksiaan veteraanitapaamisista. Juulian esitys koettiin niin kiinnostavaksi, että hän sai kutsun esittää siihen perustuvan nuoren puhevuoron Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallisessa pääjuhlassa Vaasassa 27.4.2024.

Harry Schauman Stiftelsenin toimitusjohtaja Tom Westermarckille luovutettiin MPKL:n hopeinen ansiomitali tunnustuksena säätiön vahvasta tuesta Vaasan Sotaveteraanimuseolle; mitalia luovuttamassa ÖFG-PMK:n hallituksen jäsen Seppo Hautala.

Evl Pasi Heinua laskemassa seppelettä Perinnemuurille seurassaan Pohjanmaan Maanpuolustuskillan hallituksen jäsenet Johnny Haga (vas.) ja Kaj Sandström.

Rehtori Minna Martikainen pitämässä juhlapuhettaan.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan ansioristillä palkittiin ansioista Vaasan Sotaveteraanimu-seon hyväksi tehdyssä työssä Christer Thylén (vas.), Bengt Ståhl, Håkan Häggström ja Klas Åkerholm. 94-vuotias Åkerholm toimi sotilaspoikana ja suojeluskuntalaisena viime sotien aikana. Palkitsemistehtävää suorittamassa Ilkka Virtanen ja Seppo Hautala.

Professori Nils Erik Villstrand toivotti osallistujat tervetulleiksi juhlaan.

sa ajan. MPKL:n hopeinen ansiomitali päätettiin näin luovuttaa säätiön toimitusjohtajalle, konsuli Tom Westermarkille. Killan oma ansioristi myönnettiin pitkäaikaisille museoaktiiveille Håkan Häggström, Bengt Ståhl, Christer Thylén ja Klas Åkerholm sekä killan hallituksen jäsenille Johnny Haga, Harry Hydén, Kim Kurenmaa, Pekka Kurvinen ja Nils Erik Villstrand.

Juhlan musiikista vastasi 25-henkinen MPK Pohjanmaan Soittokunnan Sulvan osasto johtajanaan Asko Hiipakka. Ohjelmisto sisälsi perinteistä kotimaista isänmaallista ja sotilasmusiikkia, mm. aloitusmarssina kuullun Sibeliuksen Jääkärien marssin, joka pohjalaisen perinteen mukaisesti kuultiin seisaltaan.

Teksti: Ilkka Virtanen
Kuvat: Raimo Latvala

Tammisunnuntain musiikkiohjelmasta huolehti MPK Pohjanmaan Soittokunnan Sulvan osasto kapellimestarinsa Asko Hiipakan johdolla.

KäRes-Route 2024 Kälviältä Ullavaan

Kälviän Reserviläiset ry järjestää kävely- ja pyöräilytapahtuman Kälviältä Ullavaan lauantaina 15.6.2024.

Ajankohta: la 15.6.2024 klo 06.00–16.00

Paikka: Lähtöpaikka Kälviäntie 35, 68300 Kälviä

Lähtö tapahtuu Kälviältä Arvonkulman (Kälviäntie 35, 68300 Kälviä) edestä. 30 km kävelijöiden kokoontuminen klo 5.45 ja lähtö klo 6.00. 52 km pyöräilijöiden kokoontuminen klo 7.45 ja lähtö klo 8.00. 30 km pyöräilijöiden kokoontuminen klo 8.45 ja lähtö klo 9.00. Tapahtuma päättyy Ullavassa M-Market Lukkarin pihalle (Vionojantie 36, 68370 Ullava), jonka jälkeen lounas. Kävelijöiden ja pyöräilijöiden paluu Kälviälle on järjestetty yhdellä kyydityksellä. Omia paluukyytejä voi halutessaan järjestää. Pyöräilijöiden reitti kulkee Kannuksen kautta Ullavan M-Markettiin, jonka jälkeen on lounas. Maalissa pyöräilijöille on kertynyt matkaa 52 km ja jos pyöräilee takaisin Kälviälle, kokonaismatka on tällöin 82 km. Pyöräilijöillä on mahdollisuus omakustanteiseen kahvitaukoon Paussin paikassa Kannuksessa.

Pyörämatka 30 km Kälviältä Ullavaan on myös yksi vaihtoehto KäRes-Routen suorittamiselle. Tapahtumaan on varattu 10 kappaletta **sotilaspolkupyöriä**, joita voi varata ilmoittautumisen yhteydessä. Pyörät varataan osallistujille ilmoittautumisjärjestyksessä.

Osallistumismaksuun sisältyvä lounas on perillä M-Market Lukkarissa. Huoltoautot seuraavat kävelijöitä ja pyöräilijöitä. Kiinteä huoltopiste Välikylän Nuorisoseurantalolla. Omat eväät sekä henkilökohtaiset varusteet voi ottaa matkalle mukaan huoltoautoihin.

Osallistumismaksu on 30 €. Se sisältää tapahtuman teknisen t-paidan (2024), lounaan perillä, huoltoauton palvelun ja paluukyydin Ullavasta Kälviälle. Osallistumismaksu sisältää tapaturmavakuutuksen.

Sitovat ilmoittautumiset 21.5.2024 mennessä. Ilmoittautumislinkki löytyy Kälviän Reserviläiset ry:n kotisivulta: <https://kalvian-reservilaiset.reservilaisliitto.fi>
Ilmoittautumisvahvistuksen yhteydessä lähetämme osallistujalle tilinumeron sekä maksuviitteen.

Ilmoita myös järjestelyjä varten linkin lisätietoja-kohdassa:

- matka mille osallistuu
- paidan koko
- mahdolliset erikoisruokavaliot
- mahdollinen tarve sotilaspöörälle
- onko tarvetta paluukyydille

Tapahtumalla kunnioitetaan sotaveteraanien tekemiä uhrauksia. Tule mukaan liikkumaan hyvähenkiseen tapahtumaan!
Lisätietoja tapahtumasta: Simo Säippä (050 327 3013), Simo Miekkoja (0500 662 914)

Tapahtuman järjestää Kälviän Reserviläiset ry

Yksi Vaasan Sotaveteraanimuseon helmistä, Leijonalippu vuodelta 1918, nyt entistä ehompana

Vasa Krigsveteranmuseum – Vaasan Sotaveteraanimuseo avattiin yleisölle Tammissunnuntaina 31.1.1999. Museon ylläpitäjän Österbottens Försvargille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf:n vuosipäivänään 28.1.2024 järjestämän alueen veteraanijärjestöille yhteisen Tammissunnuntai-juhlan aikaan museo oli siten ollut toiminnassa tasan 25 vuotta. Erityistä museon 25-vuotisjuhlaa ei järjestetty, mutta museo voi kuitenkin juhlistaa päivää esittelemällä perusteellisen konservoinnin läpikäyneen komean Leijonalippunsa paluun museon kokoelmiin uuden ripustuksen kera.

Veteraanimuseon tehtävänä on kertoa viime sotimme tapahtumista ja erityisesti veteraanien toiminnasta ja kokemuksista sodissa. Esitelyaineistoa on runsaasti myös sotia edeltäviltä ajoilta aina Suomen sodasta 1808–1809 lähtien käsittäen Venäjän tsaarikuntaan kuuluneen autonomisen suuriruhtinaskunnan ajan, itsenäistymiseen tähdänneet suojeluskunta- ja jääkäriiliikkeitä sekä Vapaussodan tapahtumat. Museon aineiston kronologiseen järjestykseen perustuva näyttely muodostaa näin lähes 150 vuotta kattavan tarinan ensi aluksi Suomen muodostumisesta valtion tunnusmerkit täyttäväksi toimijaksi, sitten maamme itsenäistymisestä ja lopuksi itsenäisyyden säilyttämisestä ankarien taistelujen ja uhrausten kautta. Museo on näin pysyvä kunnianosoitus sotimme veteraaneille ja heitä edeltävien sukupolvien vastaavaan toimintaan osallistuneille.

Vaasan Sotaveteraanimuseon arvoa korostaa se, että museon perusaineisto on veteraanien itsensä 1980- ja 1990-luvuilla keräämää. He myös osallistuivat aktiivisesti museon perustamiseen ja sen alkuvuosien toimintaan sekä valitsivat Pohjanmaan Maanpuolustuskillan museon toiminnan pysyväksi toteut-

Jatkosotaa käytiin vuosina 1942–1944 pitkään asemasotaluonteisesti, jolloin majoittuminen erityisesti erämaaloissa oli järjestetty korsuissa. Museon Nalle-korsu on muistuma JR 61:n korsusta Syvärin rintamalla ja päättää näyttelykierroksen.

tajaksi. Sotaveteraanien toimintaan on aina kuulunut vahva yhteisöllisyys ja kattava yhdistysmuotoinen järjestäytyminen. Tämä on mahdollistanut sen, että museo on saanut runsaasti aineistoa killan koko toimialueelta, joka on sama kuin veteraanien piirijärjestöllä, nykyinen Pohjanmaan maakunta.

Näissä puitteissa tapahtunut aineiston keräys on tuottanut museolle esineistön, joka sekä kattaa laajasti kohteena olevan aihepiirin että sisältää lukuisasti museaalisesti arvokasta, jopa uniikkia materiaalia. Tällaisia ainutlaatuisia esineitä museossa ovat mm. Suomen sodassa 1808–1809 taistelleen Pohjanmaan Rykmentin Närpiön komppanian sotilasrumpu (kuvattu mm. Edelfeltin maalauksessa ”Porilaisten marssi”) ja joukko-osastolippu, keväällä 1918 Suomen valtiolippuna käytetty maamme vaakunaan perustuva Leijonalippu, vaasalaiselle lottajohtaja Elmira Salmelle lahjaksi teetetty uniikki lottaryijy, JR 61 miesten komentajalleen Mannerheim-ristin ritari Alpo Marttiselle Syvärin asemasotavaiheen aikana tekemä ja lahjoittama massiivinen korsukalusto sekä

Syvärillä sijainneen miehistökorsu Nallen museotoisinto autenttisine korsuaineistoinen. Seuraavassa esitellään tarkemmin Leijonalippua sen valmistamiseen liittyvine tarinoineen. Museon Leijonalippu omaa varsin mielenkiintoisen, tarkasti tunnetun historian. Vapaussodan aikana juuri itsenäistyneellä Suomella ei vielä ollut käytössään virallista valtiolippua. Svinhufvudin Itsenäisyysenaattin asettama lippukomitea oli esittänyt heti itsenäistymisen jälkeen valtiolipuksi vaakunaan perustuvaa Leijonalippua, mutta senaatti ei ollut ehtinyt esitystä ennen Vapaussodan alkamista käsitellä. Sodan jälkeen voimakkaan punainen lippu ei ollut enää mahdollinen valtiolipuksi. Sodan aikana valmistettiin kuitenkin yksityisesti joitakin leijonalippuja käytettäväksi isänmaallisissa ja muissa juhlatilaisuuksissa.

Museon Leijonalippu on valmistettu punaisesta villakankaasta ja sen kuviot on valmistettu keltaisesta silkkikreppikankaasta ja valkoisesta silkkisatiinista applikointitekniikalla käsin ompelamalla. Lipun keskellä menee poikittaissuuntaisesti kulkeva koneommel-sauma, mikä yhdistää kaksi kankaanleveyttä. Lipun keskellä on valkoisen sabelin päällä seisova okrankeltainen Suomen leijona, jonka ympärillä on yhdeksän valkoista ruusua. Lipun perustana oleva Suomen vaakuna on peräisin Kustaa Vaasan ajalta 1500-luvulta. Lippu on yksipuolinen, mutta kuviot ovat kaksipuoleiset eli lipun toisella puolella on oikean puolen peilikuva. Lipun koko on 152 x 254 cm.

Leijonalipun omistaa Kaskö Hembygds- och Museiförening r.f. Yhdistys on tallentanut sen pysyvästi

museotiloissaan esillä, koska siihen oli ennen Sotaveteraanimuseoon tuontia tehty joitakin korjaustoimenpiteitä. Lippu on ollut Sotaveteraanimuseossa esillä museon perustamisesta v. 1999 alkaen. Lippu on säilynyt museossa rakenteeltaan pääosin hyväkuntoisena. Ongelmana oli kuitenkin silkkikreppikankaasta ommellun leijonakuvion haurastuminen ja osittainen repeytyminen. Arvokkaan lipun katsottiin tarvitsevan ammattimaista konservointia.

Lipun konservointiin saatiin lupa sen omistajalta ja Museovirastolta saatiin avustusta konservointityön kustannuksiin. Konservoinnin suoritti syksyllä 2023 vaasalainen tekstiilikonservaattori ja konservoinnin opettajana Metropolia ammattikorkeakoulussa toimiva Anna Häkäri. Häkäriältä saatiin myös ohjeet lipun

ripustuksen oikeaoppiseksi toteuttamiseksi ja mm. kehotus lipun lähiympäristön valaistuksen uusimiseksi lipun suhteen epäsuoraksi. Leijonalippu on kunnia-paikalla museossa niin, että se kookkaana ja vapaasti riippuvana hallitsee näkymää heti museon sisään tultessa. Kiinnostusta lippuun lisää sen valmistukseen ja käyttötarkoitukseen liittyvä erikoinen tarina, johon voi tutustua joko lippuun liittyvästä tekstistä omatoimisesti tutustumiskierroksella tai opastetuilla kierroksilla, joilla se aina esitetään.

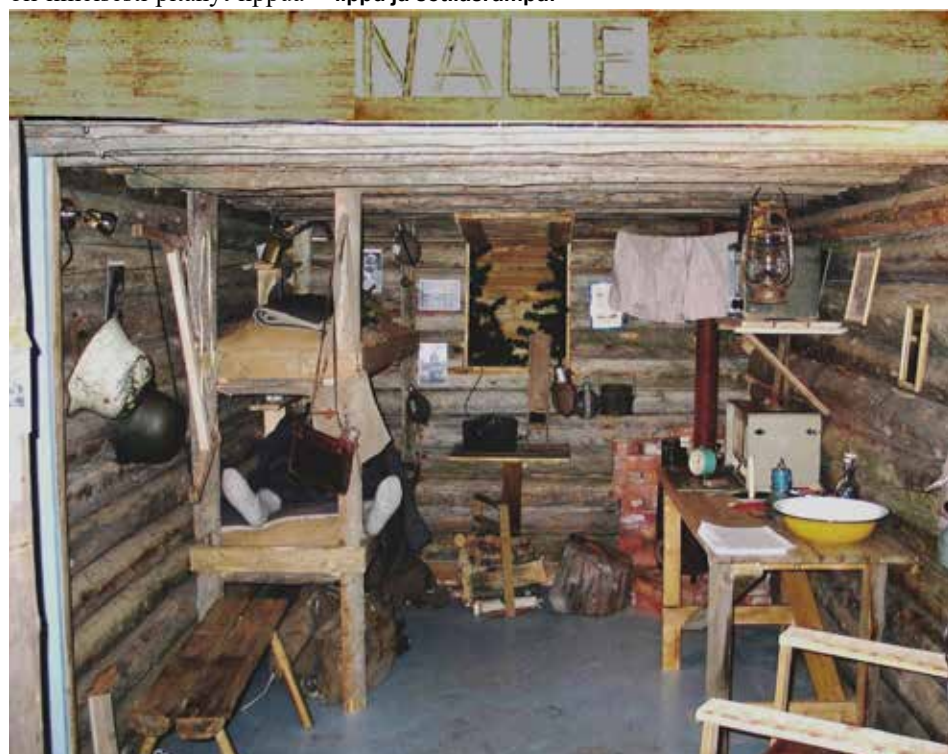
Teksti ja kuvat:
Ilkka Virtanen

Museon näyttelyn kertomus Suomen tiestä kohti itsenäisyyttä sekä taisteluista itsenäisyyden saavuttamiseksi ja saavutetun itsenäisyyden turvaamiseksi alkaa Suomen sodasta 1808–1809, jota edustavat sotaan osallistuneelle Pohjanmaan Rykmentin Närpiön komppanialle kuuluneet lippu ja sotilasrumpu.

Leijonalippu museon Vapaussota-osastossa väljempiin tiloihin ripustettuna.

Suomen valtiolipuksi vuoden 1918 sankarihautajaisia varten valmistettu Leijonalippu huolellisen konservoinnin jälkeen.

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistyksen syyskokous 2023

Vanhassa Paukussa

Suomalaisen ammusteollisuuden historia oli läsnä Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistyksen syyskokouksessa. Kokoontuminen tapahtui 15. marraskuuta Kulttuurikeskus Vanhassa Paukussa. Lapuan patruunatehdas, nykyisin Nammon Lapuan tehdas, käynnisti toimintansa 1923, joten 2023 oli aika juhlaa satavuotista historiaa. Matkalle perustamisesta nykyaikaan mahtuu monia tapahtumia, joista surullisin ja järkyttävinkin oli tehtaan räjähdys 1976 huhtikuussa. Onnettomuudessa kuoli 40 henkilöä ja loukkaantuneita oli useita kymmeniä. Vanhan Paukun tiloissa on nähtävillä tavaroita ja kuvia tuosta lataamosta liikkeelle lähteneestä tuhoisasta onnettomuudesta. Kulttuurikeskus Vanha

Paukku toimii entisissä Lapuan Patruunatehtaan tiloissa, jotka on suunniteltu ja kunnostettu nykyiseen käyttöönsä. Saimme tutus-

tua monipuolisen kulttuurikeskuksen näyttelyihin ja toimintaan kulttuurisihteeri Ruth Lehdon opastuksella. Nykyinen Nammon La-

puan tehdas sijaitsee syrjäisemmällä alueella, kaupungin keskustan ulkopuolella. Johtaja Pekka Himanka kertoi työllisyystilanteen

tehtaalla olevan hyvä. Joudutaan jopa rajoittamaan patruunoiden toimittamista muille halukkaille, sillä omistajilla on sen verran suuri oma tarve tuotannosta. Nammon omistajia ovat tasasuuruisesti suomalainen Patria ja Norjan valtio. Henkilökuntaa Lapuan tehtaalla oli kokousaikaan 234 henkeä ja lisäystä tapahtuu koko ajan. Tilauskanta on hyvä.

Kokouksen alussa kuultiin kaupunginjohtaja Satu Kankareen esitelmä Lapuan kaupungin nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Esitelmän mukaan kaupungissa toimii 1 191 yritystä ja asukkaita on hiukan yli 14 000. Luvuista voi päätellä, että yritystiheys per asukas on suuri.

VLMPY:n syyskokouksen puheenjohtajana toimi Jussi

Niinistö ja sihteerinä Toini Malmi. Itse kokous sujui rivakasti ja tulevan vuoden suunnitelmat tulivat hyväksytyä esitysten mukaisesti. Vuoden alussa on tarkoituksena järjestää kaupan elintarvikehuoltoa koskeva seminaari Kokkolassa ja syksyllä toinen iltaseminaari, jonka aihe ja paikka tarkentuu myöhemmin. Kevään vuosikokous on tarkoitus toteuttaa maaliskuussa 2024 Lohtaja-Kokkola -alueella Pauha-harjoituksen aikaan. Syksyllä 2024 toteutetaan retki Niinisalo-Säkylä -alueelle. Vuoden 2024 syyskokous pidetään Vaasassa.

Teksti: Jouko Kuismin
Kuva: Kai Pöntinen

Kalajoen Reserviläiset ry

Sääntömääräinen kevätkokous

11.4.2024 klo 18.00
Tevi Systemsin tiloissa,
Ymmyrkäisentie 12 A, Kalajoki

Teams-osallistuminen on myös mahdollista.

Jari Kerola
Kalajoen Reserviläiset ry:n puheenjohtaja

Tervetuloa!

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry

Sääntömääräinen kevätkokous

12.4.2024
Reisjärvellä yhteisötila Vakassa,
Anjalantie 9 A

Johtokunta kokoontuu klo 18.00
yleinen kokous alkaa klo 18.30.

Kokouksen alussa on pieni esitelmä
Reisjärven sankarivainajien kirjasta.

Tervetuloa!

Nivalan Reserviupseerit ry:n

Sääntömääräinen kevätkokous

10.4.2024 klo 19.00
Nivalan monitoimihallin kabinetissa,
Championdoor areena, Kalliontie 59.

Sääntömääräiset asiat
yhdistyksen 70-vuotisjuhlien järjestelyt.

Kahvitarjoilu.
Ammuntaa SimWay metsästyssimulaattorilla.

Tervetuloa!

Preussin miekka ja tulevia ammuntoja

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry:n järjestämässä perinneasekilpailussa on kaksi sarjaa, ennen vuotta 1945 suunnitellut sotilaspistoolit ja sotilaskiväärit. Kilpailu käydään RESUL-säännöillä ja tuloksen ratkaisee pistoolin ja kiväärin yhteistulos, max. 400 pistettä. Tavarapalkinnot kilpailuun sponsoroi Metsästäjän Erikoisliike Olkkonen Oy.

Tulokset:

1. Mikko Aalto	337 p.
2. Markku Estola	308 p.
3. Matias Löytynoja	255 p.
4. Jukka Remes	242 p.
5. Teemu Mäki-Asiala	167 p.
6. Jaakko Ampula	88 p.
- vain kivääri

Antiikkisen "Preussin miekan", eli saksalaisen Preussin tykistöupseerin paraatimiekan m/1889 sai vuodeksi haltuunsa Mikko Aalto (kuvassa keskellä), toiseksi sijoittui Markku Estola (oikealla). Jukka Remes (kuvassa vasemmalla) on Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry:n puheenjohtaja. Kuva: Markku Takala

ASETA TAVOITTEITA, HAASTA ITSESI JA VOI PAREMMIN

LATAA PUOLUSTUSVOIMIEN MAKSUTON MARSMARS-SOVELLUS PUHELIMEESI

MarsMars kuntoilemaan!

Puolustusvoimat tarjoaa varusmiespalveluksensa aloittaville ilmaisen kunto-ohjelman MarsMars sovelluksessa. Palvelu soveltuu myös reserviläisten ja muiden kuntoilijoiden käyttöön.

MarsMars sovelluksella voit testata lähtökuntosi, jonka perusteella sovellus tarjoaa juuri Sinulle sopivan nousujohtaisen kunto-ohjelman. Varusmieheksi tuleville tarjolla on räätälöity kolmen kuukauden kuntokuuri ennen kasarmille saapumista. Kuntotestien lisäksi saat runsaasti kuvallisia harjoitteluohjeita sekä harjoitusvideoita, joiden avulla oma kuntoilusi etenee hyvin. Jos et ole kuntoillut aikoihin, ota tarvittaessa asia terveydenhoidossa esille ennen aloittamista. Kuntoilu on helppoa, kun saat neuvoja. MarsMars-sovellus on saatavilla Android- ja iPhone-puhelimiin

Yksilölliset treniohjelmat jokaiseen tarpeeseen

Marsmars tarjoaa lukuisia treniohjelmia käyttöösi – niin voima-, kestävyys, kuin ravintotarpeisiisi. Selvitä oma lähtötasosi ja haasta itsesi yhä parempiin suorituksiin. Uutuutena tulossa Puolustusvoimien suunnittelemat ohjelmat military cross-trainingista hyödyllisiin erätaitoihin.

Kokonaisvaltaista toimintakykyä

Puolustusvoimien tarjoama Marsmars- mobiilisovellus ohjaa sinua seuraamaan omaa liikkumistasi, ruokailutottumuksiasi, lepoa ja palautumista sekä haastamaan itsesi toimintakyvyn eri osa-alueilla. Valitse kirjauksesi yli 500 eri aktiviteetista

Auttaa voimaan paremmin

Valitse treniohjelmasi, kirjaa suorituksesi, opi uutta toimintakyvystä sekä hyvinvoinnista ja kannusta kavereita kohti pysyvää muutosta. MarsMars sopii kaikille riippumatta iästä, sukupuolesta, harrastetuista lajeista tai lähtötasosta.

Lähde mukaan!

Pohjanmaan Maanpuolustaja on

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry:n,
Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry:n ja
Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf:n
tiedotus- ja jäsenlehti.

Talousasiat: Rauno Hauta-aho, 040 581 7412

rauno.hauta-aho@sok.fi

Paino: Botnia-Print Oy, Kokkola

**POHJANMAAN
MAANPUOLUSTAJA**

Päätoimittaja: Jouko Liikanen P. 044 558 2603

paatoimittaja@kpmaanpuolustajat.fi

www.kpmaanpuolustajat.fi

Aineistopäivät:

Talvisodan päättyminen ..... 13.3.

Marskin syntymäpäivä ..... **4.6.**

Haminan rauha 1809 ..... 19.9.

Itsenäisyyspäivä ..... 6.12.

OSOITTEENMUUTOKSET

RES: (09) 4056 2040
toimisto@reservilaisliitto.fi

RUL: (09) 4056 2054
toimisto@rul.fi

K-P Maanpuolustajien piiri ry

Seppo Ruotoistenmäki 040 5870 423
seppo.ruotoistenmaki@gmail.com

Autojoukkojen Kilta:

Ari Olli 050 375 4257
ari.am.oll@gmail.com

Österbottens Försvarsgille –

Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf

Arja Rantanen 050 524 4731

arjarantanen24@gmail.com